

טוראָה אָר • באַראַשַׁת וַיִּשָּׁב • מאָר 5

כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו'...

הכזא יקול אסם ה' (הוי' / שם הוי'),
Havayah) רבֵּן הַגִּנּוּד: אִן סלֶכֶת־בִּי טרִקִּי

המלאכה והנפוס בִּי העלו «ואִפְפוֹן», תִּבְטֹנִין עִנֵּד מִסְטוֹי וָאֶחָד; וְלֹא תִסְטַיִעַ
«הַסִּיר» אִלָּא הַנֶּפֶשׁ חִיִּין תִּתְלַבֵּס בְּגִסְדִּי, וְהַנֶּפֶשׁ הַחַיּוּאִיָּה (נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, nefesh
habahamis). וּמִן חֲלָל חֲדָמְתָּהּ תִּחְדֹּת חֲרָקָהּ שְׁעוּדָהּ וְהִבּוּטָהּ, חֲתִי בִּי הַמְּלָאכָה.
וְהַזֶּה יִקְטִיזִי אֲוֵלָה אֲנִי יַחְכֵּם הָאִנְשָׁן עַל נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית בִּי חֶרֶב תִּסְטַמֵּר טוּוֹל
הַמִּנְפִּי, וְתִבְלַגֵּם כְּמָלְהָ בִּי הַזֶּמֶן הָאֲתִי.

אֶהְדֶּה תִּכְרִימָה לִּי

מוֹקֵדֶשׁ לְכַבּוֹד הַגָּאוֹן הַמְּקוּבֵּל רַבִּי ל״וִי יִצְחָק שְׁנִיאֹרְסָאֵהָן זצ״ל

וֹאֵל הַרִיבִי, רִבִּי לִיפִי יִתְסַחֵק

LikuteiTorah.com

הַבְּרָאָה הַחֲסִידִית

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeishev/5

الفكرة المحورية

الملائكة والنفوس في العلو «واقفون»، ثابتون عند مستوى واحد؛ ولا تستطيع «السير» إلا النفس حين تتلبس بجسد، والنفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis). ومن خلال خدمتها تُحدث حركةً صعوداً وهبوطاً، حتى في الملائكة. وهذا يقتضي أولاً أن يحكم الإنسان على נפש הבהמית في حرب تستمر طوال المنفى، وتبلغ كمالها في الزمن الآتي.

في كل قسم: النص العبري، ثم الترجمة، ثم شرح موجز تحت خط ذهبي. والأرقام الصغيرة في النص العبري هي أرقام الحواشي في النهاية.

خلاصة المآمار

يفتح هذا المقال بوعد زكريا ليشوع (יהושע) الكاهن الأكبر: «أمنحك سلوكاً بين هؤلاء الواقفين». وتُسمى الملائكة والنفوس قبل نزولها «واقفة»، لأنها مكوّنة من حروف إلهية، وهي سلبية كالحجارة. ولا تتحرك الملائكة إلا حين تقول إسرائيل في الأسفل تسبيح التقديس (קדושה, Kedushah). ولتوضيح ذلك، يميّز أدمور هازاكن بين النور الذي يملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) والنور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin). وتنزل النفس لتحوّل נפש הבהמית، التي يكون جذرها في الكائنات المقدسة الحية (חיות הקודש, Chayos)، بل وفي مرتبة أعلى، في عالم الفوضى (תוהו, Tohu)، أسمى من جذر النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis). وكالحصان الذي يحمل راكبه إلى أبعد مما يستطيع أن يمشيه بنفسه، ترفع נפש הבהמית بعد تحويلها الصلاة بقوة بالغة، فتحرّك الملائكة صعوداً. ومن خلال التوراة والوصايا الـ620، التي تساوي التاج (כתר, Keser)، تجذب إسرائيل أيضاً النور المحيط بجميع العوالم إلى الأسفل، وتتلقّى الملائكة هذا النور كذلك. وهذان هما «السلوكان». وهما رهق بـ«السير في طريقي»، أي التوراة والوصايا، وبالحكم على נפש הבהמית بحزم. وفي الزمن الآتي سيكون حتى «الرجوع» سلوكاً، كما يأتي عيد حانوكا (חנוכה, Chanukah) بعد حربه.

مخطط عام

- 1 السائرون بين الواقفين
الملائكة والنفوس في العلو «واقفة» لأنها صادرة عن حروف إلهية، وهي سلبية كالحجارة؛ أما النفوس المتلبسة بأجساد فهي وحدها «سائرة».
- 2 قداسة الملائكة والنوران
لا تتحرك الملائكة إلا استجابةً لتسبيح إسرائيل קדושה؛ ومصدر ממלא כל עלמין سيادة ה', بينما يستجلب قول «قدوس» ثلاث مرات النور المحيط بجميع العوالم.
- 3 نزول النفس وحربها مع נפש הבהמית
تنزل النفس لتحوّل נפש הבהמית؛ ومن خلال صلاة שמע والبركات التي تسبقها، واللتين تصلان إلى جذرها السامي في חיות הקודש، تُخضعها النفس وتحوّلها، في حرب تستمر طوال المنفى.
- 4 الحصان والراكب: الصعود من الأسفل
تحمل נפש הבהמית، حين تركبها النفس الإلهية، قوة أكبر، فترتفع وتستجلب الملائكة إلى العلو في الصلاة.

تجذب إسرائيل النور المحيط بجميع العوالم إلى الأسفل من خلال التوراة والوصايا ال620؛ وتتلقى الملائكة الحركتين كليهما، أي «السلوكين» بين «الواقفين».

تستمد إسرائيل قوتها من يعقوب (יעקב)، العارضة الوسطى، وتمتد عبر التوراة والوصايا كلها؛ ولا بد من الحكم على נפש הבהמית بحزم، كعرق حיות הקודש الذي يصير نهراً من نار، ومن صونها كما يُصان فناء مفتوح.

الخدمة الآن اندفاع ورجوع؛ وفي الزمن الآتي سيكون حتى الرجوع «سلوكاً»، لكن الحرب تسبق ذلك، كما في حانوكا وبوريم (פורים، Purim).

المفاهيم الأساسية

الوقوف والسير عומדים ומהלכים

كائنات ثابتة عند مستوى واحد، كالملائكة والنفوس في العلو، في مقابل النفوس المتلبسة بأجساد، القادرة على الارتقاء من مستوى إلى آخر.

النور الذي يملأ العوالم كلها والنور المحيط بجميع العوالم ממלא כל

עלמין וסובב כל עלמין

نور إلهي مقدر بحسب كل مخلوق، في مقابل نور عظيم لا تسعه العوالم، ويؤثر فيها من خارجها.

الإخضاع والتحويل אתכפיה ואתהפכה

إخضاع נפש הבהמית، ثم تحويلها حتى لا ترغب هي أيضاً إلا في ה'.

الحصان والراكب סוס וراكב

المثل לנפש הבהמית التي تحمل النفس الإلهية، فتبلغ بها مدى أبعد مما تستطيع النفس الإلهية بلوغه وحدها.

الوصايا ال620 بوصفها דתר תר"ך בגימטריא דתר

الوصايا ال613 في التوراة والوصايا السبع التي قررها الحاخامون تساوي دתר، المستوى الذي يعلو سلسلة العوالم، ومنه تجذب إسرائيل النور المحيط بجميع العوالم.

الاندفاع والرجوع רצוא ושוב

التوق إلى الصعود والعودة إلى الأسفل في الخدمة الآن؛ أما في الزمن الآتي فسيكون كلاهما «سلوكاً».

السائرون بين الواقفين

1 כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. להבין מהו ענין מהלכים³ בין העומדים.

«הكذا قال ה' رب الجنود: إن سلكت في طريقي... سأعطيك **מהלכים** (mahlechim, أي «السير») بين هؤلاء الواقفين». [نحتاج] إلى فهم معنى «السير بين الواقفين».

يفتح المقال بوعד ה' ליהושע (יהושע) رئيس الكهنة في رؤيا زكريا: إن سلك في طرق ה', أُعطي «سيرًا» بين «الواقفين». والسؤال هو ما معنى أن يكون المرء «سائرًا» بين كائنات «واقفة».

הנה נודע שהמלאכים נק' עומדים כמ"ש שרפים עומדים.⁴

ومن المعلوم أن الملائكة يُسمَّون «واقفين»، كما ورد: «السرافيم واقفون».

تُوصَف الملائكة بأنها «واقفة» لأنها تبقى في مستوى ثابت واحد، كما يقول إشعياء عن السرافيم.

וגם הנשמות קודם בואם לעוה"ז נק' ג"כ עומדים כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו.⁶ רק אחרי ירידת הנשמות לעוה"ז בהתלבשותן בגוף ונפש הבהמית נק' מהלכים.

والنفوس أيضًا، قبل مجيئها إلى هذا العالم، تُسمَّى كذلك «واقفة»، كما ورد: «وحياة ה'، الذي وقفْتُ أمامه». وإنما تُسمَّى **מהלכים** فقط بعد أن تهبط النفوس إلى هذا العالم، حين تتلبَّس بجسد وبالنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis).

النفوس أيضًا، قبل أن تهبط إلى جسد، تكون في هذه الحالة الثابتة، «الواقفة»، كما تدلّ كلمات النبي: «الذي وقفْتُ أمامه». ولا يمكنها أن تصبح «سائرة»، أي تنتقل وترتقي من مستوى إلى آخر، إلا بعد أن تتلبَّس بجسد وبنفس حيوانية.

2 והטעם שהמלאכים ונשמות נק' עומדים כי שרש התהוותם הוא מבחי' אותיות והמלאכים הם מאותיות הדבור⁷ כמ"ש וברוח פיו כל צבאם.⁸

والسبب في أن الملائكة والنفوس تُوصَف بأنها «قائمة» هو أن أصل نشأتها من مستوى الحروف. فالملائكة من حروف الكلام، كما هو مكتوب: «وبنَفَس فمه كل جندهم».

تُوصَف الملائكة والنفوس بأنها «قائمة» لأنها خُلقت من «حروف» إلهية. وتنشأ الملائكة من كلام ה', كما تقول الآية إن الجند السماوي خُلِق بنَفَس فمه.

וישראל עלו במחשבה^{9,10} הם מאותיות המחשבה והאותיות הם בחי' דומם כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שתי
אבנים בונות¹¹ כו' לפי שהן בטילות לגבי השכל המנהיגן

أما إسرائيل، الذين «وردوا في [فكر ه']»، فهم من حروف الفكر. والحروف هي مستوى الجماد، كما يقال في سيفر يتسير (ספר
יצירה, Sefer Yetzirah): «حجران يبنیان [بيتين]»، إلخ، لأنها خاضعة للعقل الذي يوجّهها،

تأتي أرواح إسرائيل من مصدر أسمى، هو فكر ه'، لكن الفكر أيضاً مؤلف من حروف. ويسمّي سيفر يتسير (ספר יצירה, Sefer Yetzirah)
الحروف «حجارة»، أي شيئاً جمادياً، لأن الحروف لا إرادة لها؛ فهي لا تفعل سوى أن تتشكل وفق الفكرة التي تحملها.

כי האותיות הן לפי השכל כו' ולכך נק' עומדים כבחי' דומם שאין להם בחי' הילוך.

لأن الحروف تتبع العقل، إلخ. ولذلك يُسمّون «قائمين»، كمرتبة الجماد الذي لا يملك صفة السير.

ما دامت الحروف لا تفعل سوى اتباع العقل الذي يحركها، فإن الكائنات المتكوّنة منها تشبه الجماد. فهي تبقى حيث هي، ولا تستطيع أن تنتقل
بنفسها من مرتبة إلى أخرى.

القسم 2 • 31-4

قداسة الملائكة والنوران

3 ומ"ש ובשמים יעופף¹² הרי שמצינו להם בחי' הילוך הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]¹³ כשישראל
אומרים קדושה למטה גם המלאכים אומרים קדוש למעלה ואזי נאמר ובשמים יעופף וקרא זה אל זה¹⁴
כו'.

أما ما ورد: «وبائنتين يطير»، حيث نجد عندهم صفةً من السير؛ فهذا يأتي من استثارة من الأسفل (אתערותא דלתתא, isarusa
dilesata). فعندما يقول بنو إسرائيل القداسة (קדושה, Kedushah) في الأسفل، تقول الملائكة أيضاً «قدوس» في الأعلى،
وعندئذٍ يقال: «وبائنتين يطير»، و«ونادى هذا ذاك»، إلى آخره.

ومع ذلك، يقول إشعياء إن السرافيم «تطير»، وهذا حركة. وهذه الحركة ليست من تلقاء أنفسهم؛ بل تستثار حين يقول بنو إسرائيل קדושה
في الأسفل، وعندئذٍ تقول الملائكة «قدوس» في الأعلى وتتحرك.

אך להבין ביאור הדבר איך הוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] **ע"י אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **הנה נודע שיש ב' בחי' ממכ"ע** [ממלא כל עלמין] **וסוכ"ע**.

לكن لفهم بيان الأمر، وكيف تكون استشارة من الأعلى (אתערותא דלעילא, isarusa dileila) بواسطة استشارة من الأسفل، فمن المعروف أن هناك مستويين: النور الذي يملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין, memalei kol almin)، والنور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin).

ולכי נرى كيف يمكن لمبادرة إسرائيل في الأسفل أن تستجلب استجابةً من الأعلى، يقدم أثير ربيبي نوعين من النور الإلهي: نورًا يدخل كل عالم ويملؤه، وآخر عظيمًا إلى حد أنه لا يدخل العوالم، بل يحيط بها كلها.

פי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] **היינו לפי סדר המדרגות בהשתלשלות וירידות המדרגות מעילה לעילה כו' ומהיה ומחיה לכאז"א** [לכל אחד ואחד] **לפי מזגו ותכונתו בבחי' השתלשלות ממש והשפעת והמשכת חיות זה הוא מבחי' מלכותו ית' מלכותך מכ"ע** [מלכות כל עולמים] ¹⁵ **וכבוד הדר מלכותו**.¹⁶

ومعنى «يملاً العوالم كلها» أنه بحسب ترتيب المستويات في سلسلة العوالم الهابطة (השתלשלות, hishtalshelus)، وانحدار المستويات من علة إلى علة، إلى آخره؛ فهو يوجد كل واحد ويمنحه الحياة وفق مزاجه وطبيعته، على نحو سلسلة هبوط فعلية. وهذا التدفق وإنزال قوة الحياة مصدره مستوى ملكوته، سبحانه: «ملكك ملك على جميع العوالم»، و«مجد بهاء ملكوته».

ينزل النور الذي يملأ العوالم كلها درجةً بعد درجة، فتكون كل درجة علةً لما يليها، ويمنح كل مخلوق الحياة وفق طبيعته الخاصة. وهذا الإمداد المتدرج بالحياة مصدره سيادة ה' (الملכות)، كما تبين الآيات التي نتحدث عن ملكوته على جميع العوالم.

פי' הדר הוא תפארת גדולתו ית' ברבוא רבבות עולמות אלף אלפין ישמשונה¹⁷ **כו' ולגדודיו אין מספר**¹⁸ **שכל זה יקר תפארת גדולתו ית'**

ومعنى «البهاء» (הדר, hadar) هو جمال (תפארת, Tiferes) عظمته، سبحانه، في ربوات ربوات العوالم: «ألف ألف يخدمونه»، إلى آخره، و«جيوشه لا عدد لها». كل هذا هو جمال عظمته النفيس، سبحانه.

إن «بهاء» ملكوته هو سعة العوالم والملائكة الذين لا يُحصى عددهم، وهم يخدمونه. وهذه السعة كلها ليست إلا مجد عظمته، سبحانه، بوصفه ملكًا.

ואין זה אלא מבחי' מלכותו ית' וכל המלאכים זמירות יאמרו רק למלך אל חי וקים כי הוא לבדו פי' בבחי' עצמותו ית' מרום וקדוש כו'.

وهذا ليس إلا من مستوى ملكوته، سبحانه. وجميع الملائكة «ينشدون أناشيد» فقط «للملك، ألهي القائم»، لأنه وحده (أي في ذاته عينها، سبحانه) «المتعالي والمقدس»، إلى آخره.

كل هذا لا يصدر إلا عن ملكوته، أي عن مستوى ה' بوصفه ملكًا على الخليقة. فالملائكة تنشد له باعتباره ملكًا، أما هو وحده، في ذاته عينها، فهو «المتعالي والمقدس»، منزه عن كل ما يمكنهم بلوغه.

4 וע"ז אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש להיות המשכת קדושה עליונה מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ¹⁹ הסוכ"ע עד שיהיה הוי"ה צבאות ולהיות מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו]. ²⁰

ولهذا يقولون «قَدّوس» ثلاث مرات، لكي يجري استمداد قداسة علوية من النور اللانهائي (أور אין سوف، Or Ein Sof)، تبارك هو، المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין، sovev kol almin)، حتى يكون «اسم ה' (הוי' / שם הוי'، Havayah) צבאות»، ولكي تمتلئ الأرض كلها بمجده.

إن تكرار «قَدّوس» ثلاث مرات يستجلب قداسة أسمى من النور المحيط بجميع العوالم وينزلها إلى العوالم. فيصير «ה' צבאות» (أي ه' ربّ الجند)، وتمتلئ الأرض كلها بمجده.

ופי' כבודו התלבשותו וגם כבוד בגימ' [בגימטריא] ל"ב הם ל"ב נ"ח שבחי' התלבשות אא"ס [אור אין סוף] ב"ה היא בחכמה וכמ"ש (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית ²¹ וכתוב מלאה הארץ קנייך.

ومعنى «مجده» هو تلبّسه. وكذلك فإن المجد (כבוד، kavod) قيمته العديدة اثنان وثلاثون، في إشارة إلى مسالك الحكمة (חכמה، Chochmah) الاثنتين والثلاثين. فتلبّس النور اللانهائي، تبارك هو، يكون في الحكمة؛ كما ورد (المزامير 104): «ما أعظم كثرة أعمالك، يا ه'! صنعتها كلها بالحكمة»، وورد: «الأرض ممتلئة بمقتنياتك».

«المجد» (kavod) يعني تلبّس ه' بالخلقة. وقيّمته العديدة 32، وهي تلمّح إلى مسالك الحكمة الاثنتين والثلاثين؛ إذ يتلبّس نور ه' بالعالم من خلال الحكمة، كما يقول النص: «صنعتها كلها بالحكمة».

קנייך הם בחי' קנה חכמה קנה בינה ²² והן הן מלא כל הארץ שהוא ענין התלבשות אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ונק' יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה: ²³

و«مقتنياتك» (קנייך، kinyanecha) هي مستوى أو جانب (בחינה، bechinah) «اقتنّ الحكمة، واقتنّ الفهم»؛ وهي نفسها ما «يملا الأرض كلها». وهذا هو تلبّس النور اللانهائي، تبارك هو، بصفة النور الذي يملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין، memalei kol almin)، ويُسمّى اتحاد القدوس المبارك (קב"ה / קודשא בריך הוא، kudsha brich hu) وحضوره الإلهي (שכינה، Shechinah).

إن «المقتنيات» التي تملأ الأرض هي الحكمة والفهم، كما يقول سفر الأمثال: «اقتنّ الحكمة، واقتنّ الفهم». وهذا النور المتلبّس بالعالم هو النور الذي يملأ العوالم كلها، واتحاده بالعالم يُسمّى اتحاد القدوس المبارك وحضوره الإلهي.

נזול النفس وحربها مع نفس הבהמית

5 והנה נודע כי תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז לא ירדה בשביל עצמה כי הנשמה א"צ [אין צריך / אינו צריך]

תיקון לעצמה^{24, 25} אלא עיקר ירידתה להתלבש בנה"ב [בנפש הבהמית]

ومعلوم الآن أن النفس لم تنزل إلى هذا العالم من أجل نفسها، إذ لا تحتاج النفس إلى إصلاح ذاتها؛ بل إن الغرض الأساسي من نزولها هو أن تتلبس بالنفس الحيوانية (نفس הבהמית, nefesh habahamis)،

لم تأت النفس إلى هذا العالم لمنفعتها؛ فهي كاملة في ذاتها ولا تحتاج إلى إصلاح. وإنما نزلت لتتلبس بالنفس الحيوانية.

כדי להיות בחי' אתכפייא ואתהפכא בנה"ב [בנפש הבהמית] **עד שלא יהיה לה כ"א רצון א' לאביה**
שבשמים וכמ"ש מי לי בשמים ועמד לא חפצתי²⁶ בארץ.

لكي يقع الإخضاع (אתכפייא, iskafya) والتحول (אתהפכא, is'hapcha) في النفس الحيوانية، حتى لا تكون لها إلا إرادة واحدة، متجهة إلى أبيها الذي في السماء، كما ورد: «من لي في السماء؟ ولا أشتهي في الأرض شيئاً سواك».

غرض ذلك هو تهذيب النفس الحيوانية: أولاً بإخضاعها (iskafya)، ثم بتحويلها (is'hapcha). والغاية أن لا تريد النفس الحيوانية أيضاً إلا ه'، كما يقول المزمور: «ولا أشتهي في الأرض شيئاً سواك».

6 והיינו ע"י נפש האלקית המתלבשת בה המשכלת ומתבוננת בה' אחד בק"ש [בקריאת שמע] **שמע ישראל²⁷**

שמע לי [לשון] **הבנה²⁸ איך הוא ית' אחד בשמים וארץ.**

وهذا يكون بوساطة النفس الإلهية (نفس האלקית, nefesh elokis) المتلبسة بها، التي تعمل فكرها وتتأمل في أن ه' (הוי' / שם הוי', Havayah) واحد، في تلاوة الشماع، «شماع يسرائيل» (שמע ישראל, Shema Yisrael)؛ و«شماع» (שמע, shema) لفظ يُستعمل للدلالة على الفهم): كيف أنه، تبارك وتعالى، واحد في السماء والأرض.

تُهذَّب النفس الإلهية النفس الحيوانية بتأملها في وحدانية ه' في تلاوة الشماع. وتعني «شماع» «افهم»: أي ينبغي إدراك أن ه' واحد في السماء وعلى الأرض.

והח' והד' שהם ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם כולם בטלים לבחי' האל"ף הוא יחודו ית' כי הוא לבדו הוא כמו קודם שנברא העולם כי אני ה' לא שניתי ²⁹.

وحرف ח' (ches, أي الحرف الذي قيمته العددية ثمانية)، وحرف ד' (dalet, أي الحرف الذي قيمته العددية أربعة)، وهما السماوات السبع والأرض والجهات الأربع للعالم، كلها في حال إبطال الذات أمام حرف الألف (אל"ף, aleph)، الذي هو وحدانيته، تبارك وتعالى. فهو وحده الموجود كما كان قبل أن يُخلق العالم، إذ يقول: «لأنني أنا ה' لم أتغير».

تقرأ كلمة echad (واحد) حرفاً حرفاً: ف ח' (ches، وقيمته 8) هي السماوات السبع والأرض، وحرف ד' (dalet، وقيمته 4) هي الجهات الأربع، وكلها في حال إبطال الذات أمام الألف، أي وحدانية ה'. ويظل ה' وحده كما كان تمامًا قبل الخلق، كما يقول: «أنا لم أتغير».

7 **وبرוך שאמר והיה העולם באמירה אחת. רק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שבחי' מלכותו ית' הוא שמחיה ומהוה את כל העולמות מאין ליש להיות נראה ונגלה לעיני בשר ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כו'. ועיי"ז ואהבת בכל לבבך ³⁰ בשני יצריך. ³¹**

ومبارك مَنْ تكلم فكان العالم بكلمة واحدة. وإنما تشير عبارة «مبارك اسم ملكوته المجيد إلى الأبد وإلى الأبد» [إلى مستوى الملكوت (מלכות, Malchus) لديه، الذي يحيي جميع العوالم وينشئها من العدم إلى الوجود، حتى تبدو وتنجلي لعيون البشر المادية على أنها شيء، كيان قائم بذاته، إلخ. وبهذا [يتحقق] «أحبب ה' بكل قلبك»: أي بميليك كليهما.

نشأ العالم بقول إلهي واحد. والملكوت لدى ה' وحده، الذي يُسبَّح في عبارة «مبارك اسم ملكوته المجيد»، يجعل العوالم تبدو للعيون المادية كأنها أشياء منفصلة. والتأمل في الأمرين يفضي إلى محبة ה' «بكل قلبك»، وقد فسّر الحكماء ذلك بأنه محبته بكل من الميل الصالح والميل الشرير.

אך קודם ק"ש [קריאת שמע] תקנו חכמים ³² שתיים לפניה ³³ לקיום הק"ש [הקריאת שמע] ומתחילין תחלה לספר מענין המלאכים איך שהם מקדישים ומעריצים כו' והאופנים ברעש גדול כו'.

لكن قبل قراءة **שמע** (Shema)، سنّ الحكماء بركتين [من البركات] تسبقانها، لأجل أداء **שמע**. ويبدوون أولاً بعرض شأن الملائكة، وكيف يقَدّسون ويعظّمون، إلخ، و«الأوفانيم (אופנים, Ofanim) [فئة من الملائكة] بضجيج عظيم»، إلخ.

سنّ الحكماء بركتين قبل **שמע**. وتصف الأولى كيف تقدّس الملائكة ה'، وكيف تنهض الأوفانيم، وهي فئة من الملائكة، بضجيج عظيم.

כי הגה להיות קיום ואהבת בשני יצריך שגם היצה"ר [יצר הרע] ישוב לאתכפיא ולאתהפכא הוא ע"י מלחמה גדולה

فإن تحقق «أحبب» بميليك كليهما، بحيث يخضع الميل الشرير أيضًا ثم يتحوّل، إنما يكون من خلال حرب عظيمة،

إن محبة ה' حتى بالميل الشرير، أي إخضاعه ثم تحويله، تتطلب معركة عظيمة.

וכמ"ש ולאום מלאום יאמץ³⁴ וכתוב ויאבק איש עמו^{35,36} עד עלות השחר שעד עלות השחר לע"ל [לעתיד לבוא] כל ימי משך זמן הגלות הכל היא בבחי' מלחמה.

كما ورد: «وتكون أمة أقوى من أمة»، وورد أيضًا: «وصارعه رجل حتى طلوع الفجر». فحتى طلوع فجر العصر الآتي، تكون الأيام كلها طوال مدة المنفى في حال حرب.

تُظهر الآيتان اللتان يتحدثان عن صراع يعقوب (יעקב) وعيساو (עשו) هذه المعركة. وعبرة «حتى طلوع الفجر» تلمّح إلى العصر الآتي: فطوال المنفى، تكون خدمة ה' حربًا.

8 וכתוב ורב יעבד צעיר³⁷ בחי' רב הוא בחי' לפני מלך מלך³⁸ כו'. אלא שירדה ונפלה בשבה"כ [בשבירת הכלים] כנודע.

وكتب: «والكبير يخدم الصغير». إن مستوى «الكبير» (רב, rav; ويعني أيضًا «العظيم») هو مستوى «قبل أن يملك أي ملك»، إلخ، إلا أنه هبط وسقط في انكسار الأوعية، كما هو معروف.

تُفهم عبارة «والكبير يخدم الصغير» على أنّ النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) تخدم النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis). rav, أي «الكبير»، تعني أيضًا «العظيم»: فالنفس الحيوانية هي רב لأن أصلها من عالم الفوضى (תוהו, Tohu). «قبل أن يملك أي ملك»، وهو أعلى من عالم الترتيب؛ وقد سقطت في انكسار الأوعية.

וירידה זו מאיגרא רמא³⁹ כו' היא צורך עליי [עלייה] ע"י ישראל בנפשות אלקיות שבהם למשול ולשלוט על רוח הנה"ב [הנפש הבהמית] עד שתשוב להיות בבחי' אתכפיא ואתהפכא כו' ואין הדינין נמתקין אלא בשרשן.⁴⁰

إنّ هذا الهبوط «من سطح شاهق [إلى هوّة عميقة]» إنما هو لأجل الصعود، بواسطة إسرائيل، من خلال النفوس الإلهية التي فيهم، لتسود على روح النفس الحيوانية وتحكمها، إلى أن تعود هذه إلى حال الخضوع والتحوّل، إلخ. فالأحكام لا تُحلّى إلا في أصلها.

إنّ هذا السقوط من علوّ شاهق إنما هو لأجل الصعود: فعندما تسود النفس الإلهية على النفس الحيوانية وتحولها، ترتفع النفس الحيوانية إلى مرتبة أعلى مما كانت عليه من قبل. ولا تلبث القوى القاسية إلا ببلوغ أصلها؛ ولذلك لا بد من بلوغ النفس الحيوانية عن طريق مصدرها.

9 ולכך א"א להכניע ולכבוש את רוח הנה"ב [הנפש הבהמית] **תחת ממשלת הנה"א** [הנפש האלקית]⁴¹ **כ"א ע"י שרשה של הנה"ב** [הנפש הבהמית] **שמקור חוצבה ויסודתה בהררי קדש**⁴² **הוא מחיות הקדש שבמרכבה פני אר"י** [אר"י] **פני שור**⁴³ **כו'.**

לذلك يتعذر إخضاع روح النفس الحيوانية (نفس הבהמית, nefesh habahamis) وقهرها لسلطان النفس الإلهية (نفس האלקית, nefesh elokis), إلا بالوصول إلى جذرها؛ فمصدر اقتطاعها وأساسها هو «الجبّال المقدسة»، أي من الكائنات الحية المقدسة (חיות הקדש, Chayos haKodesh) في المركبة، «وجه أسد، وجه ثور»، إلخ.

لا تستطيع النفس الإلهية (نفس האלקית) أن تغلب النفس الحيوانية (نفس הבהמית) مباشرة؛ بل لا بد من بلوغ جذر النفس الحيوانية، وهو جذر مقدس: الكائنات الحية المقدسة (חיות הקדש) في المركبة الإلهية التي رآها حزقيال (יחזקאל)، بوجه الأسد ووجه الثور.

ولכך צריך להזכיר לפנייה תחלה איך שהמלאכים וחיות הקדש מקדישים וממליכים כו'. ומזה יבא לקיום הק"ש [הקריאת שמע]⁴⁴ **להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך.**

لذلك ينبغي أن يُذكر لها أولاً كيف أن الملائكة والكائنات الحية المقدسة (חיות הקדש) تقدّس وتعلن [ملكه]، إلخ. ومن ذلك يصل المرء إلى تحقيق مضمون تلاوة **שמע** (Shema): «أحب [ה'] بكل قلبك»، بميوليك كليهما.

ولهذا تصف البركات التي تسبق تلاوة **שמע** أولاً كيف تقدّس الملائكة والكائنات الحية المقدسة (חיות הקדש) ה' وتعلن ملكه. إن سماع النفس الحيوانية كيف يكون جذرها نفسه في حالة إبطال الذات (ביטול, bittul) أمام ה' يحركها، ومن ذلك يصل المرء إلى محبة ה' بميولييه كليهما.

והנה בק"ש [בקריאת שמע] **ממשיכים לה בחי' בטול ממש בה' אחד במס"נ** [במסירות נפש] **ממש באור א"ס ב"ה הסוכ"ע עד שתתפשט לצאת מנרתקה כו'.**

وفي تلاوة **שמע** يُنزل إليها مستوى أو جانب (בחינה, bechinah) من **ביטול** حقيقي في قول «ה' واحد»؛ أي في وحدانية اسم ה' (Havayah)، مع تضحية فعلية بالنفس (מסירות נפש, mesirus nefesh)، في النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، تبارك هو، المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin)، حتى تنبسط وتخرج من غمدها، إلخ.

في تلاوة **שמע** يُنزل إلى النفس **ביטול** حقيقي أمام وحدانية ה'، مع تضحية بالنفس. ويأتي ذلك من النور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין)، وتبلغ شدته حدًا يجعل النفس تنوق إلى مغادرة الجسد، غمدها.

القسم 4 • 101-11

الحصان والراكب: الصعود من الأسفل

10 והענין כמ"ש סוס ורוכבו רמה בים.⁴⁵ **שהסוס בטל לגבי רוכבו שבלתי הרוכב אין מעלת הסוס כלום**

والأمر كما هو مكتوب: «الفرس وراكبه ألقاهما في البحر». فالفرس خاضع لراكبه؛ إذ لولا الراكب لما كان لميزة الفرس أي قيمة.

تُرد صورة الفرس والراكب في أنشودة البحر. فالفرس تابع لراكبه، ومن دونه لا تتمر قوته شيئًا.

אבל כשיש רוכב עליו ניכר מעלת הסוס ביותר שיכול לרוץ למקום שאין הרוכב יכול לילך מצד עצמו.

לכן חסן יכונ עליه راكب، تظهر ميزة الفرس بدرجة أكبر، إذ يستطيع أن يعدو إلى موضع لا يستطيع الراكب بلوغه من تلقاء نفسه.

مع وجود الراكب، تتجلى قوة الفرس بدرجة أكبر: فهو يستطيع أن يحمل الراكب إلى أماكن لم يكن ليبلغها قط سيرًا على قدميه. وهذا هو النموذج للنفس الحيوانية (نפש הבהמית, nefesh habahamis) وهي تحمل النفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis).

11 וכך בחי' נה"ב [נפש הבהמית] מצד עצמה היא מקושרת למטה אבל כשרוכב עליה הנה"א [הנפש האלקית]

המתלבשת בה הנה זאת תהיה העלאת הנפש הבהמית ביתר שאת וביתר עז⁴⁶ במס"נ [במסירות נפש] ממש.

وكذلك، فإن النفس الحيوانية (نפש הבהמית, nefesh habahamis) من تلقاء ذاتها مشدودة إلى ما هو في الأسفل. لكن حين تمتطيها النفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis) المتلبسة بها، يكون ذلك ارتقاءً لها بمزيد من الرفع ومزيد من القوة، حتى تبلغ التضحية بالنفس (مסירות נפש, mesirus nefesh) بالفعل.

إذا ثرکت נפש הבהמית لنفسها، انجذبت إلى الأمور المادية. وحين «تمتطيها» نפש האלקית، ترتقي נפש הבהמית بقوة تفوق قوة النفس الإلهية ذاتها، حتى تبلغ حد التضحية بالنفس.

והיינו לפי ששרשה ממקום עליון יותר מלפני מלך מלך⁴⁷ כו' ורב יעבד⁴⁸ כו'. ואזי גדול ורב כחה עד

שבתפלת י"ח היא הממשכת ומשפעת המשכת בטול אא"ס [אור אין סוף] ב"ה במלאכים

وذلك لأن جذرها من موضع أسمى، من «قبل أن يملك أي ملك»، إلخ، و«الأكبر سيخدم»، إلخ. وعندئذ تكون قوتها عظيمة وفائقة، حتى إنها في صلاة الثماني عشرة (י"ח, Shemoneh Esreh) هي التي تستجلب امتدادًا من إبطال الذات (ביטול, bittul) المتجه إلى النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، مبارك هو، وتفيض به في الملائكة،

لأن جذرها أسمى، من عالم الفوضى (תהו, Tohu)، قبل أن يملك أي ملك؛ وهذا ما يفسر أن «الأكبر يخدم». وقوتها عظيمة إلى حد أنها في صلاة ي"ח، أي صلاة الأُميداء، تُنزل إلى الملائكة فيضًا من إبطال الذات أمام ה'.

עד שהם אומרים קדוש כשישראל אומרים למטה. וזהו ענין באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע

[אתערותא דלעילא] שממטה למעלה להיות בטול באא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממטה למעלה:

حتى إنهم يقولون «قدوس» عندما يقول إسرائيل [ذلك] في الأسفل. وهذا هو معنى: «من استشارة من الأسفل (אתערותא דלתתא, isarusa dilesata) [تأتي] استشارة من الأعلى (אתערותא דלעילא, isarusa dileila)»؛ أي من الأسفل إلى الأعلى، لكي يتحقق ביטול في אור אין סוף، مبارك هو، من الأسفل إلى الأعلى.

إلى حدّ أن الملائكة تقول «قدوس» حين يقول إسرائيل القدوشة (קדושה, Kedushah) في الأسفل. وهذه هي אתערותא דלתתא التي تجلب אתערותא דלעילא: حركة من الأسفل إلى الأعلى، تحمل الملائكة على أن تكون في ביטול في אור אין סוף.

التوراة و כתר: الاستجلاب من الأعلى

12 והנה כך הוא בענין המשכת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלה למטה הוא ע"י ישראל בעסק התורה שהיא

חכמתו ורצונו ית' בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן

وكذلك الأمر في إنزال النور اللانهائي (أور אין סוף, Or Ein Sof)، مبارك هو، من الأعلى إلى الأسفل: فهو يجري بواسطة إسرائيل، من خلال انشغالهم بدراسة التوراة، التي هي حكمته وإرادته، مبارك هو، في وصايا التوراة الـ613 والوصايا السبع التي سنها الحاخامون،

الحركة الثانية من الأعلى إلى الأسفل: إنزال النور اللانهائي إلى العوالم. وهذا يتم بدراسة إسرائيل للتوراة، التي هي حكمة ه' وإرادته، المتجليتان في وصايا التوراة الـ613 والوصايا السبع التي سنها الحاخامون.

שהם תר"ך בגימ' [בגימטריא] כת"ר⁴⁹ שהן הם בחי' כתר עליון בחי' כותרת ומקיף שלמעלה מעלה מבחי' סדר ההשתלשלו' [ההשתלשלות] ומשם ממשיכים ישראל הארת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע.

ومجموعها 620، وهي تساوي في حساب الجُمَّل قيمة التاج (כתר, Keser). وهذه تمثل مستوى أو جانب (בחינה, bechinah) التاج الأعلى، مستوى التاج و[النور] المحيط اللذين يعلوان بكثير ترتيب سلسلة العوالم الهابطة (השתלשלות, hishtalshelus). ومن هناك تجذب إسرائيل إلى الأسفل إشعاع النور اللانهائي، مبارك هو، الذي يحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin).

ومجموعها 620، وهي القيمة العددية للتاج (Keser). وهذا يشير إلى التاج الأعلى، وهو «تاج» يحيط بالرأس، ولذلك فهو فوق سلسلة العوالم المرتبة؛ ومن خلال التوراة والوصايا تجذب إسرائيل النور المحيط بجميع العوالم إلى الأسفل.

13 וזהו שאחר ואהבת בכל לבבך ממטה למעלה אומרים והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך⁵⁰ כו' המשכת הדברים האלה מבחי' אנכי ממש מלמעלה למטה כו' שלא יסתיר ולא יעלים כו'.

وهذا هو سبب أننا بعد «وتحبّ [ה'] بكل قلبك»، [وذلك] من الأسفل إلى الأعلى، نقول: «هذه الكلمات التي أنا (אנכי, Anochi) آمرك بها»، إلخ؛ أي إنزال «هذه الكلمات» من مستوى أو جانب (בחינה, bechinah) אנכי ذاته، من الأعلى إلى الأسفل، إلخ، بحيث لا يحجب ولا يستر، إلخ.

يعكس ترتيب صلاة شمع (Shema) الحركتين: «وتحبّ» هي الصعود من الأسفل إلى الأعلى؛ ثم «هذه الكلمات التي أنا (אנכי) آمرك بها» هي إنزال التوراة من «أنا» ه' ذاته، أي من ذاته نفسها، من الأعلى إلى الأسفل، لكي لا يحجب شيء ه' ولا يستره.

והמלאכים מקבלים מהם המשכת התורה הנמשכת בג"ע [בגן עדן] כמ"ש היושבת בגנים⁵¹ כו' וגם בעסק התורה בעוה"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על יש מהחכמים הגדולים שנתקבצו מלאכי השרת כבמזמוטי חתן וכלה⁵² כו'.

وتتلقى الملائكة منهم إنزال التوراة الذي يُنزل إلى جنة عدن، كما هو مكتوب: «يا ساكنة في الجنائن»، إلخ. وكذلك، فيما يتعلق بدراسة التوراة في هذا العالم، قال حکماؤنا عن بعض كبار الحكماء إن الملائكة الخادمين اجتمعوا كما في فرح العريس والعروس، إلخ.

تتلقى الملائكة هذا الإنزال من التوراة من بني إسرائيل، سواء في جنة عدن، حيث تدرس الأرواح، أم في هذا العالم. ويذكر التلمود أن الملائكة الخادمين اجتمعوا كما في عرس حين درس كبار الحكماء التعاليم الباطنية.

14 ונמצא שהשפעת המלאכים מישראל היא בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה.⁵³ וזהו ונתתי לך מהלכים⁵⁴ ב' מיני הילוך⁵⁵ ממטה למעלה וממעלה למטה. בין העומדים.

يتبين أن الفيض الذي يصل إلى الملائكة من إسرائيل يجري في الاتجاهين: من الأسفل إلى الأعلى، ومن الأعلى إلى الأسفل. وهذا معنى قوله: «وأعطيك مسالك (מהלכים, mahlechim)»: نوعان من السير، من الأسفل إلى الأعلى ومن الأعلى إلى الأسفل. «بين القائمين»:

وهكذا تتلقى الملائكة من إسرائيل في كلا الاتجاهين: الصعود من الأسفل إلى الأعلى، والإنزال من الأعلى إلى الأسفل. وهذان هما نوعا «السير» في الآية، اللذان يُعطيهما لإسرائيل «بين القائمين».

פי' בפנימיות העומדים.⁵⁶ הם המלאכים להיות השפעת בחי' הילוך בבחינת פנימית המלאכים בין ממטה למעלה ובין מלמעלה למטה:^{57, 58, 59}

أي: في البعد الباطني للقائمين، وهم الملائكة؛ أي أن يسري فيض صفة السير في البعد الباطني للملائكة، من الأسفل إلى الأعلى ومن الأعلى إلى الأسفل.

«بين» تعني «في البعد الباطني»: تدخل إسرائيل الحركة إلى البعد الباطني للملائكة. وتظل الملائكة ثابتة في مستواها، لكنها تتحرك في باطنها، صعودًا وهبوطًا، من خلال إسرائيل.

القسم 6 • 15-20

الشروط: طريقي والحكم على بيتي

15 אך הנה כ"ז [כל זה] אם בדרכי תלך כו'. והענין הוא כי הנה הכח הזה הניתן לישראל

לكن كل هذا مشروط بأن تسلك في طريقي، إلخ. وبيان ذلك أن هذه القدرة الممنوحة لإسرائيل،

يتوقف الوعد كله على شرطه: «إن سلكت في طريقي». ويوضح الأتر ربيي (אדמו"ר הזקן) الآن مصدر قدرة إسرائيل على الرفع والتنازل.

להיות בהם ועל ידם העלאה והמשכה זו הוא לפי שהם בני יעקב הבריה התיכון מבריה מן הקצה אל הקצה.⁶⁰

أي أن يتحقق فيهم وبواسطتهم هذا الارتقاء والتنزيل، إنما يرجع إلى كونهم أبناء يعقوب (يعقوب)، «العارضة الوسطى التي تمتد من طرف إلى طرف».

بنو إسرائيل أبناء يعقوب، الذي يُشَبَّه بـ«العارضة الوسطى» في المسكن، الممتدة عبر جميع ألواح من طرف إلى طرف. وكما تصل تلك العارضة بين الطرفين، يصل يعقوب وأبناءؤه بين الأعلى والأدنى.

16 ועל ידי התומ"צ [התורה ומצות] שהן תר"ך עמודי אור כעמוד המחבר מעלה ומטה כו'. וזהו אם בדרכי תלך.⁶¹

و[يكون ذلك] من خلال التوراة والوصايا (מצוות, mitzvos)، وهما ستمائة وعشرون عمودًا من نور، كعمود يصل بين الأعلى والأسفل، إلخ. وهذا هو معنى قوله: «إن سلكت في طريقي».

يحدث هذا الاتصال من خلال التوراة والوصايا، أي أعمدة النور الستمائة والعشرين التي تصل بين الأعلى والأسفل كعمود. وهذا هو معنى قوله: «إن سلكت في طريقي».

דרך הוא המחבר מעיר לעיר כו'. וכל התורה והמצות נק' דרך⁶² שבהם ועל ידם ע"י כולם דוקא עוברת ההשפעה.

الطريق هو ما يصل مدينةً بأخرى، إلخ. وتُسمَّى التوراة ومِצْوَت كلاًهما طريقًا، إذ يمرّ الفيض فيها وبواسطتها، ومن خلالها جميعًا على وجه التحديد.

يصل الطريق مدينةً بأخرى، ولذلك تُسمَّى التوراة ومِצْوَت «طريقًا»: فالفيض الإلهي يمرّ من خلالهما. ويمرّ من خلالهما كلاًهما معًا، ولذلك لا غنى عن أيّ وصية.

17 וכנודע שהטפה יורדת דרך כל האיברים כו'. ועז"נ [ועל זה נאמר] כל ארחות⁶³ ה' חסד ואמת. שאין הילוך ההשפעה אלא בבחי' חסד דוקא. ובבחי' אמת דוקא.

ومن المعلوم أن القطرة تنزل عبر جميع الأعضاء، إلخ. وفي هذا قيل: «كل مسالك اسم ה' (הוי' / שם הוי', Havayah) هي الإحسان والحق»: فالفيض لا يجري إلا من جهة الإحسان خاصة، ومن جهة الحق خاصة.

يجب أن يمرّ الفيض عبر جميع الوصايا (מצוות, mitzvos)، كما تُستخلص قطرة المني من جميع أعضاء الجسد. وتعلّمنا الآية «كل مسالك اسم ה' هي الإحسان والحق» أن الفيض لا يجري إلا من طريق الإحسان والحق.

אך א"א להיות מלמעלה למטה כ"א שיהי' [שיהיה] תחלה ממטלמ"ע [ממטה למעלה] כל האומר אין לי אלא תורה⁶⁴ כו'.

לכן לא ימکن أن يكون الجريان من الأعلى إلى الأسفل إلا إذا سبقه جريان من الأسفل إلى الأعلى: «כל من يقول: ليس لي إلا التوراة»، إلخ.

لكن الجريان من الأعلى إلى الأسفل لا يمكن أن يحدث ما لم يسبقه صعود من الأسفل. ويقول التلمود إن من يزعم أن «ليس له إلا التوراة» لا تكون له حتى التوراة: فدراسة التوراة وحدها، من دون عبادة تصعد من الأسفل، لا تستجلب شيئاً إلى الأسفل.

18 ועוד זאת וגם אתה תדין את ביתי.⁶⁵ תדין דינא דמלכותא דינא⁶⁶ כי בדברים לא יוסר עבד⁶⁷ היא הנה"ב [הנפש הבהמית].

وزيادة على ذلك: «وَأَنْتَ أَيْضًا تَحْكُمُ بَيْتِي». و«تَحْكُمُ»: أَيِ إِنْ «قَانُونُ الْمَمْلَكَةِ قَانُونٌ». لَأَنَّ «العبد لا يتأدب بالكلام وحده»؛ وهذه هي النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis).

تضيف العبارة التالية من الآية، «وَأَنْتَ أَيْضًا تَحْكُمُ بَيْتِي»، مطلبًا آخر. و«تَحْكُمُ» تعني هنا الحكم بحزم وفق القانون، لأن نפש הבהמית تشبه عبدًا لا يتأدب بالكلام وحده.

וצריך להכותה בשבט⁶⁸ לעולם ירגיז⁶⁹ כו'. והיא בחי' זיעתן של חיות.⁷⁰ כענין זיעה שבאדם שהיא שמחמת פחדו נעשה תגבורת האש על המים שבו.

ينبغي ضربها بعضاً: «على المرء أن يستغفر دائماً»، إلخ. وهذا هو مستوى عرق حיות (Chayos؛ أي الكائنات الحية السماوية)، مثل عرق الإنسان الذي ينشأ حين يؤدي خوفه إلى تغلب النار فيه على الماء فيه.

ينبغي ضرب نפש הבהמית، كما يقول التلمود إن على المرء أن يستغفر دائماً الميل إلى الخير في مواجهة الميل إلى الشر. ويُشَبَّه ذلك بـ«عرق حיות»: فعندما يخاف الإنسان، تغلب النار التي فيه الماء الذي فيه وتدفعه إلى الخارج عرقاً.

19 ודוחה האש את המים לחוץ בבחינת זיעה. כך הנה כתיב ונהר די נור כו'. שהוא מזיעתן של חיות⁷¹ שהם בבריא' [בבריא / בבריא] ומשם יורד ליצירה ועשיה ונעשה נהר די נור על ראש רשעים יחול^{72, 73}

والنار تدفع الماء إلى الخارج على هيئة عرق. وهكذا كُتِبَ: «نهر من نار» إلخ، وهو ناشئ عن عرق الكائنات الحية (حיות, Chayos)، وهي في عالم الخلق (בריא, Beriah)؛ ومن هناك ينحدر إلى عالم التكوين (יצירה, Yetzirah) وعالم الفعل (عשיה, Asiyah)، ويصير نهراً من نار [قيل فيه]: «يحلّ على رأس الأشرار».

كما أن الخوف يدفع الماء إلى خارج الجسد في صورة عرق، فإن الكائنات الحية، وهي ملائكة عالم الخلق، «تعرق» من خشيتها من ה'. وينحدر هذا العرق عبر عالمي التكوين والفعل، فيصير «نهر النار» الذي رآه دانيال في رؤياه، وينزل عقاباً على الأشرار.

דהיינו הזיעה שהיא בחי' המים שדוחה בחי' האש שלהם שזעים וחלים מאימת כסא. ומגודל הפחד⁷⁴ יוצא' [יוצאת] מהם בחינת הזיעה שהיא בחינת המים.

أي إن العرق، وهو من مرتبة الماء، هو ما تدفعه نارهم إلى الخارج، إذ يرتجفون ويرتعدون من رهبة العرش. ومن شدة الخوف يخرج منهم العرق، وهو من مرتبة الماء.

العرق هو «الماء» الذي تدفعه نار الكائنات الحيّة نفسها إلى الخارج، لأنها ترتجف رهبةً أمام عرش ה'. فخوفها الشديد يدفع هذا «الماء» إلى الخارج.

שהיא בחינת השפעה והמשכה כמים. ומזה נעשה נהר די נור כו'. וכענין כעס על ההפוך הנמשך מחמת המשכת האהבה כו':

[الماء] هو مرتبة السريان والإفاضة، كالماء. ومن هذا يتكوّن نهر النار إلخ. وهذا نظير الغضب على النقيض، الناشئ عن إفاضة الحب إلخ.

يرمز الماء إلى السريان والإفاضة، ومع ذلك يصير هنا نهرًا من نار، أي قوةً للعقاب. وهذا يشبه الغضب على نقيض ما يحبه المرء، إذ ينشأ من إفاضة الحب نفسها.

20 ותדין את ביתי היא בחי' נה"א [נפש האלקית] כי היכל⁷⁵ ה' המה. ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר⁷⁶ כו'.

«تحكم على بيتي»: هذا هو مستوى أو جانب النفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis), لأنهم «היכל ה'». «وليصنعوا لي مقدسًا، وأسكن فيهم»; فلم يقل «فيه»، إلخ.

«بيتتي» هي النفس الإلهية، لأن بني إسرائيل أنفسهم هيكل ה'. تقول الآية: «أسكن فيهم»، لا «فيه»، أي إن ה' يسكن في كل إنسان.

וגם אתה הוא יהושע הכהן הגדול הוא שושבינא דמטרוניתא⁷⁷ בהעלותך את הנרות⁷⁸ כו'. כהנא רבא חסד עלאה ואעפ"כ [ואף על פי כן] תדין בבחי' גבורות ועי"ז תשמור את חצרי.⁷⁹ חצרי הוא בחי' נה"ב [נפש הבהמית].

«وَأَنْتَ أَيضًا»: هذا هو يوشع (יהושע) الكاهن الأكبر، وهو «إشبين الملكة»: «عندما توقد السرج»، إلخ. الكاهن الأكبر هو الإحسان (חסד, Chesed) الأسمى، ومع ذلك «تحكم» بمستوى الشدائد (גבורות, Gevuros)، وبهذا «تحرس أفنيיתי». «أفنيיתי» هي مستوى أو جانب النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis).

تشير «أنت» إلى يوشع الكاهن الأكبر، الذي يُدعى «إشبين الملكة» ويوقد السرج. ومع أن الكاهن الأكبر يرمز إلى الإحسان الأسمى، فعليه أن «يحكم» بالشدائد، وبذلك يحمي «أفنيיתי»، أي النفس الحيوانية.

כי ההפרש שבין בית לחצר הוא שבית מקורה בגג שהוא ענין פריסת אהל ומקיף מבחי' סוכ"ע. משא"כ חצר אינה מקורה כו'. וצריך שמירה.

فالفرق بين البيت والفناء أن البيت مسقوف، وهذا يعبر عن بسط الخيمة والإحاطة [بالنور] من مستوى النور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin). أما الفناء فليس مسقوفًا، إلخ، ولذلك يحتاج إلى حراسة.

للبيت سقف، وهو يرمز إلى النور المحيط بجميع العوالم الذي يستمر ما في داخله؛ وهذا هو حال النفس الإلهية. أما الفناء فمفتوح على السماء ومعروض، ولذلك يحتاج إلى حراسة؛ وهذا هو حال النفس الحيوانية.

القسم 7 • 211

الزمن الآتي وحانوكا

21 והנה אחר כ"ז [כל זה] ונתתי לך מהלכים⁸⁰ ב' בחי' הילוך כו'. והוא לע"ל [לעתיד לבוא] כי כהיום נק' בחי' רצוא ושוב. רצוא ממטה למעלה. ושוב מלמעלה למטה.

بعد كل هذا، «أعطيك مسالك»: نوعان من المسير، إلخ. وهذا في الزمن الآتي؛ إذ يُسمّى الأمر في أيامنا هذه «الركض والعودة» (רצוא ושוב, ratzo vashov): ركضًا من أسفل إلى أعلى، وعودةً من أعلى إلى أسفل.

بعد القضاء والحراسة يأتي وعد «المسالك»، وتتحقق صورته الكاملة في الزمن الآتي. أما الآن، فالخدمة هي «الركض والعودة» (רצוא ושוב, ratzo vashov): تركض النفس صعودًا نحو ה', ثم تعود هبوطًا إلى مهمتها.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיתגלה⁸¹ בחי' סוכ"ע כחשכה כאורה.⁸² ואין בו מעומ"ט [מעלה ומטה] יהי' [יהיה] הכל בחי' הליכה. שיהי' [שיהיה] גם השוב בחי' הליכה כמו הרצוא כו'.⁸³

لكن في الزمن الآتي، حين ينكشف النور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin)، تكون «الظلمة كالنور»، ولا يكون فيه علو ولا سفلى؛ وعندئذ يكون كل شيء حالًا من المسير، حتى العودة تكون مسيرًا، مثل الركض، إلخ.

في الزمن الآتي ينكشف النور المحيط، وتكون الظلمة كالنور، ولا يكون هناك «علو» و«سفل». وعندئذ تكون العودة أيضًا مسيرًا إلى الأمام، مثل الركض.

רק שמקודם צ"ל בחי' תדין כנ"ל. וזהו ענין הנס שהי' [שהיה] בחנוכה (וכן בפורים) שהי' [שהיה] תחלה מלחמה ואח"כ הנס ביום מגוחה:⁸⁴

لكن لا بد قبل ذلك من مستوى «تقضي»، كما ذكر آنفًا. وهذا هو معنى المعجزة التي وقعت في حانوكا (חנוכה, Chanukah)، وكذلك في بوريم (פורים, Purim): كانت هناك أولًا حرب، ثم وقعت المعجزة في يوم راحة.

لكن لا بد أولًا من «القضاء»، أي الحرب مع النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis). وهذا ما توضحه حانوكا وبوريم: وقعت الحرب أولًا، وجُعِل العيد في اليوم الذي انتهى فيه القتال، يوم الراحة.

في العمل الروحي

يدعو المقال الإنسان إلى استخدام **נפש הבהמית**، لا إلى كبتها فحسب: فيحكم عليها أولاً بحزم («تحكم»)، من خلال البركات التي تسبق صلاة القراءة «**שמע**» (**שמע**, Shema) وصلاة **שמע** نفسها، ثم يتيح لقوتها أن تحمل محبة **ה'** إلى مدى أبعد مما تستطيع النفس الإلهية وحدها بلوغه. وهذا يعني السير في جميع طرق **ה'**، ودراسة التوراة مع الصلاة وكل وصية (**מצוה**, mitzvah)، مع إدراك أن صراع المنفى يسبق الراحة.

أسئلة للنقاش

1. لماذا توصف الملائكة والنفوس في العلو بأنها «واقفة»، وما الذي يمكن النفس المتلبسة بجسد من «السير»؟
2. كيف تستطيع **נפש הבהמית**، وهي الأدنى من الاثنين، أن تحمل النفس الإلهية إلى علو لا تبلغه وحدها؟
3. لماذا تصف البركات التي تسبق صلاة **שמע** الملائكة و **חיות הקודש** قبل أن نصل إلى «وأحب **ה'**»؟
4. ما «السلوكان»، وكيف يعكس ترتيب صلاة **שמע** إياهما؟
5. لماذا لا بد من الحرب («تحكم») قبل الراحة، وكيف يبين حانوكا وبوريم ذلك؟

חֹוֹשִׁים

מلاحظة كيهوت

ישעי' ו, ב.

5 וגם הנשמות . . נק' ג"כ עומדים

פי בחוקתי 45a יִשְׂרָח הָאֱלֹהִים רַבִּי הָאֵלֶּה נִפְשָׁהּ: פֶּלֶמֶלֶתָהּ, הַזֵּיִן יִצְדֻרִין עֵן «כֶּלֶם» ה', אֲשֶׁהּ בְּחֻרֹף הַכֶּלֶם הַמִּפְּשֶׁלֶת; אִזְ תִּסְתַּקֵּל מִנָּהּ בִּי מִסְתִּי וְאֶחָד, וְלִזֶּכֶר «תִּקַּף». אֲמָ נִפְּשֵׁי אִשְׂרָאֵל פִּהִי «הַסֹּאֶרֶת».

מلاحظة كيهوت

רֹאה לְקוֹיֹת בַּחֻקֵּי מֶה, א. נִשָּׂא ב, ג. שֶׁלַח לַח, ד. בִּלְק סז, ד. מִסְעִי צֹא, ג. סֶה"מ תִּקְס"ב ע' קִיז וְאֵילֶךְ. בִּיֹאוֹה"ז לֹאדֶה"א ע' פ, ד. מִאֲמָרִי אֲדֶה"א וִיקָרָא ח"ב ע' תִּרְסז. בֶּסֶה"מ תִּרְנ"ד ע' רִסג כ' "לְכֹאֲרֶה יֵשׁ סִתִּירָה לִזֶּה שֶׁהִרִי גַם הַנִּשְׁמֹת נִקְו' עוֹמְדִים כְּמִ"שׁ אֱלֹהֵיו חִי ה' אֲשֶׁר עֹמְדִתִּי לִפְנֵיו, הִרִי שֶׁגַם הַנִּשְׁמָה הוּא בְּבַחֲרִי עֹמִידָה . . אֶךְ הַעֲנִין הוּא דִמִּ"שׁ חִי ה' אֲשֶׁר עֹמְדִתִּי לִפְנֵיו קֹאִי עַל הַנִּשְׁמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא לִמְעַלָּה קוֹדֶם הַתְּלַבְּשֻׁתָּהּ בַּגּוֹף . . וְאִז נִקְו' עוֹמְדִים, וּמִ"שׁ וְנִתְּתִי לָךְ מִהֶלְכִּים כִּי שֶׁהַנִּשְׁמֹת נִקְו' מִהֶלְכִּים זֶהוּ בִּירִידַת הַנִּשְׁמָה בַּגּוֹף דּוֹקָא וְעַבְדָּה עֲבֹדַת ה' בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת אִז זֹכְתָה לְהִיּוֹת בַּחֲרִי מִהֶלֶךְ בְּעִילּוֹי אַחֵר עִילּוֹי בִּאֲמַת".

6 חי ה' אשר עמדתי לפניו

יִרְפֹּץ אֱלִישֶׁע (אֱלִישֶׁע) הֶדִּיעַ נְעִמָן (נְעִמָן) וַיִּקְסֶם בִּשְׁמֵי ה' (הוֹי' / שֵׁם הוֹי', Havayah): «חַי הוּא ה', הַזֵּי וְקִפְּתָה אִמָּמָה». וַיִּסְתַּשֶּׁדּ בְּזֶהָ הֵנָּה לִבְיָאן אֲנִי הַנִּפְסִי בִּי חַלְתָּהּ הַסְּמָוִיָּה תּוֹכֵף בָּנָהּ «קֹאֶמֶת».

II Kings 5:16 מלכים ב ה:ט"ז

וַיֹּאמֶר חֲיִיָּה אֲשֶׁר־עֹמְדִתִּי לִפְנֵי אֱם־אֶקַּח וַיַּפְצֵר־בוּ לְקַחַת וַיִּמָּאֵן:

But he said: 'As the L-RD liveth, before whom I stand, I will receive none.' And he urged him to take it; but he refused.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

מִלְכִּים-ב ה, טז. רֹאה לְקוֹיֹת חֲכִי"ה ע' 147 הַעֲרָה 53 שְׁכָאן הוֹבָא הַכְּתוּב הַנִּאֲמָר בְּאֱלִישֶׁע, וְכִ"ה בְּעוֹד מִקּוֹמוֹת בְּדֹא"ה. אֲבָל בִּלְקוֹיֹת חֲקַת סד, ד וְעוֹד "כְּמִ"שׁ אֱלֹהֵיו" הוּא בְּמִלְכִּים-א יז, א. ע"ש.

الفقرة 2

7 והמלאכים הם מאותיות הדבור

תִּנְאֻשׁ הַפִּיחָה נִפְשָׁהּ מִן אֹר הַתּוֹרָה הַלִּי תִצְמַח נֶכֶס הַזֶּה הַמִּלֵּאֶתָהּ בּוֹשֶׁפֶהם נֹאשִׁיִין מִן חֻרֹף הַכֶּלֶם.

מلاحظة كيهوت

רֹאה אֲוֶה"ת פ' מִשְׁפָּטִים ע' אִרְפ.

8 וברוח פיו כל צבאם

«בְּכֶלֶם ה' שִׁנְעַת הַסְּמָוֹת, וּבִנְפָסִי פִּהִי כִנְדָּה». יִבְיֵין זֶכֶר אֲנִי הַמִּלֵּאֶתָהּ, אִי הַכִּנְדָּה הַסְּמָוִי, יִצְדֻרִין עֵן «כֶּלֶם» ה'.

Psalms 33:6 תהילים ל"ג:ו

בְּדִבְרֵי ה' שָׁמַיִם נִצְעָשׁוּ וּבְרוּחַ פִּי קָלִי־צִבְאָם:

By the word of the L-RD were the heavens made; And all the host of them by the breath of His mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

תִּהְיִים לִג, ו.

الفقرة 1

1 כה אמר ה' צבאות

נִשְׂר הַזֶּה הַמִּקָּל אֵיפְּסָא בִּי סִסֵּר הַמִּאֲמָרִים 5571, מַע שְׂרַח לֵה וְנִסְחָה אַחֲרִי מִן זֶכֶר הַשְׂרַח. וְהַזֶּה שִׁיב מִתּוֹאֲרִיָּה לְתַלְמִיד נִפְשֵׁהּ.

מلاحظة كيهوت

נִדְפֵס גַּם בֶּסֶה"מ תִּקְעִ"א ע' ו. בִּיֹאֲר שֵׁם ע' י. הַנְּחָה אַחֲרֵת מִהִבְיֹאֲר שֵׁם ע' יט. וְרֹאה בֹאֲוֶה"ת פ' מִשְׁפָּטִים ע' אִרְפ קִטַּע מִהַנְּחָת מִהִרִי"ל. רֹאה לְעִיל בְּצִיּוֹנִים לְכ"ק אֲדִמּוּ"ר זי"ע. הַמִּאֲמָר עִם הַגְּהוֹת וּבִיֹאֲרִים וּקִצּוֹרִים בֹּאֲוֶה"ת בְּרֹאשִׁית כֶּרֶךְ הַתִּקְרָה, א וְעֵם שִׁינּוּים בֹּאֲוֶה"ת בְּהַעֲלוֹתָ ע' תז. בִּיֹאֲר עִם הַגְּהוֹת בֹּאֲוֶה"ת בְּרֹאשִׁית כֶּרֶךְ הַתִּקְרָה, א. תִּתְקַבּוּ, ב. וְרֹאה גַם מִאֲמָרִי אֲדִמּוּ"ר הַצִּי"צ הַנְּחוֹת תִּרְנ"ד-תִּרְט"ו ע' קִמַּט. לְקִמָּן קִרְב, ב מִצִּיין לְכֹאֵן בְּעֵנִין ב' מִינֵי הִילּוּךְ. נֹזֶכֶר בִּלְקוֹיֹת וִיקָרָא ז, ב. בַּחֻקֵּי מֶה, ב מַט, ד נִשָּׂא כה, ב. שֶׁלַח לַח, ד. מִסְעִי צֹא, ד. רֹאה כ, ג. כז, ד. שֶׁה"ש כט, ב. לג, ג.

2 כה אמר ה'

וַעַד ה' לִישׁוּעַ (יִהוֹשֻׁעַ) הַכֹּהֵן הָאֲכִיר: אִזָּא סִלַּק בִּי טָרַק ה' וְחִפֵּץ מֶאֱתִמְנֶה עֲלֵיהֶ, חֲכֵם בִּי בֵּיתֵהּ, וְחִרַס אֲפִתִּיתֵהּ, וּמִנַּח «מִסָּלַק בֵּין הוּלֵא הַוֹּאֲפִיִין»; וּמַעֲנָהּ הַזָּהָר הוּא חֵרִיָּה הַתִּנְּקֵל בֵּין הַמִּלֵּאֶתָהּ הַוֹּאֲפִיִין הֵנָּה. וְתִקְרָא הַמִּקָּלָה (מִאֲמָר, maamar) כְּלֶמֶת מִהֶלְכִּים (mahlechim) אוֹלָא בְּמַעֲנֵי «הַסֹּאֲרִיִין», אִי הַנִּפְּשֵׁי בִּי הָאֲגֻסָּד, תִּם בְּמַעֲנֵי נֹעִיִין מִן «הַסִּיר»; וְהַמִּקָּלָה בִּאֲסָרָהּ שְׂרַח לְהַזֶּה הָאֵלֶּה.

Zechariah 3:7 זכריה ג:ז

כֹּה־אָמַר ה' צִבְאֹת אֱם־בְּדִרְכֵי תֵלֶךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמָר וְגַם־אֶתֶּה תִּדְרִי אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמָר אֶת־חֻצְרִי וְנִתְּתִי לָךְ מִהֶלְכִּים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה:

Thus saith the L-RD of hosts: If thou wilt walk in My ways,' and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My house, and wilt also keep My courts, then I will give thee free access among these that stand by.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

זכרי' ג, ז.

3 להבין מהו ענין מהלכים

בַּחַת מוֹאֵז לְמַעֲנֵי «הַסִּיר» בִּי מִקָּלֹת הַמִּיתִּילִיר רַבִּי (אֲדִמּוּ"ר הַאֲמַצְעִי).

מلاحظة كيهوت

רֹאה מִאֲמָרִי אֲדֶה"א וִיקָרָא ח"ב ע' עֵתֶר. וּבֶסֶה"מ תִּרְנ"ד ע' רִסג בְּעֵנִין מִהֶלֶךְ.

4 שרפים עומדים

יִרִי אִשְׁעִיָּא (יִשְׁעִיָּהוּ) הַסְּרָפִיִם (שְׂרָפִים, seraphim) «קֹאֲמִיִין» פּוֹק עֶרֶשׁ ה', וַיִּסְתַּדֵּל הָאֱלֹהִים רַבִּי (אֲדִמּוּ"ר הֹזְקוֹ) בְּזֶכֶר עַל אֲנִי הַמִּלֵּאֶתָהּ תּוֹכֵף בָּנָהּ «קֹאֶמֶת».

Isaiah 6:2 ישעיהו ו:ב

עֲרָפִים עֹמְדִים מַעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד בְּשִׁמְיָם וְכִסָּה פָּנָיו וּבְשִׁמְיָם וְכִסָּה רַגְלָיו וּבְשִׁמְיָם יַעֲוֹפֶה:

Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

9 וישראל עלו במחשבה

الإحالة المرجعية من كيهوت لهذه الكلمات (حاشيتها أدناه).
 ملاحظة كيهوت
 ב"ר בתחילתה.

10 וישראל עלו במחשבה

يَعْدُد المدراش أمورًا سبقت الخلق، ومنها إسرائيل (ישראל)، الذي «نشأ في الفكر». والمقصود هنا أن جذور النفوس في فكر ה', فوق كلامه.

Bereshit Rabbah 1:4 בראשית רבה א':ד'

... "ה' קנני ראשית דרכו" כסא הכבוד מנין דכתיב (תהלים צג, ב): "נכון כסאך מאז וגו'". האבות וישראל ובית המקדש ושמו של משיח, עלו במחשבה להבראות האבות מנין שנאמר (הושע ט, י): "כענבים במדבר וגו' ישראל מנין שנאמר (תהלים עד, ב): "זכור עדתך קנית קדם" בית המקדש מנין שנאמר (ירמיה יז, יב): "כסא כבוד מרום מראשון וגו' שמו של משיח מנין שנאמר (תהלים עב, יז): "יהי שמו לעולם וגו' [לפני שמש ינון שמו]" רבי אהבה ברבי זעירא אמר אף התשובה שנאמר (שם צ, ב) "בטרם הרים יולדו" ואותה השעה (שם,

...

In the beginning, G-d created" – six items preceded the creation of the world; some of them were [actually] created, and some of them G-d contemplated creating, [though He did not actually do so]. The Torah and the Throne of Glory were created. Torah, from where is it derived? As it is stated: "The L-rd made me at the beginning of His way" (Proverbs 8:22). The Throne of Glory, from where is it derived? "Your throne stands firm from earliest time, [You are from eternity]" ... (Psalms 93:2). The patriarchs, Israel

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

11 כמ"ש כס"י שתי אבנים בונות

الإحالة المرجعية من كيهوت لهذه الكلمات (حاشيتها أدناه).
 ملاحظة كيهوت
 פ"ד מט"ז. ראה לעיל כא, א. כב, א.

3

12 ובשמים יעופף

لكل سراف ستة أجنحة: بجناحين يغطي وجهه، وبجناحين رجليه، «وبجناحين يطير». ويُتخذ الطيران دلالةً على الحركة الوحيدة الموجودة لدى الملائكة.

Isaiah 6:2 ישעיהו ו':ב'

שָׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד בְּשָׂמַיִם וְכָסָה פָּנָיו וּבְשָׂמַיִם וְכָסָה רַגְלָיו וּבְשָׂמַיִם יַעֲוֹפֵף:

Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

ישע"ו, ב.

13 ומ"ש ובשמים יעופף הרי שמצינו להם בחי' הילוך הוא ע"י

אתעדל"ת

وكما يقتبس الهامش، يذكر هذا المقال (מאמר, maamar) أيضًا أن حركة الملائكة هي «ما يتحقق فيهم من خلال خدمة النفوس». ملاحظة كيهوت

בסה"מ תרנ"ד ע' רסא: "היינו מה שנעשה בהם ע"י עבודת הנשמות כו' כמ"ש במ"א". ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' קס.

14 וקרא זה אל זה

ينادي السرافيم بعضهم بعضًا: «قدوس، قدوس، قدوس». وهذه هي قداسة الملائكة (קדושה, Kedushah)، التي تجيب قداسة إسرائيل.

Isaiah 6:3 ישעיהו ו':ג'

וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֵא כְלִי-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the L-RD of hosts; The whole earth is full of His glory
 Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 מלכותך מכ"ע

«ملكك ملك على جميع العوالم». وهذا يبين أن النور الذي يملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) يصدر عن ملكوت ה'.

Psalms 145:13 תהילים קמ"ה:י"ג

מְלֻכּוּתְךָ מְלֻכּוּת כְּלִי-עֲלָמִים וּמִקְשָׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

תהלים קמה, יג.

16 וכבוד הדר מלכותו

«الهاء المجيد لملكوته». يشرح الأئتر ربي (אדמו"ר הוקו) «الهاء» بأنه سعة العوالم والجيش.

Psalms 145:12 תהילים קמ"ה:י"ב

לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וּכְבוֹד הָדָר מְלֻכּוּתוֹ:

To make known to the sons of men His mighty acts, And the glory of the majesty of His kingdom

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

תהלים קמה, יב.

17 אלה אלפין ישמשונה

«ألف كانوا يخدمونه». وهذا يبين كثرة الملائكة الذين يخدمون ה' ملكًا.

Daniel 7:10 דניאל ז':י'

בְּמַר דִּי-נִיר נִגַּד וְנִפְק מִן־קִדְמוּהִי אֱלֹהִי אֲלִפִין יִשְׁמִשׁוּנָה וְרַבּוּ רַבְּבִין קִדְמוּהִי קִדְמוּן דִּינָא יְתִב וְסִקְרִין פְּתִיחוּ:

A fiery stream issued And came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, And ten thousand times ten thousand stood before him; The judgment was set, And the books were opened

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

דניאל ז, י.

18 ולגדודיו אין מספר

ינאףש תלמוד עגד גיפוש תלאתה תאבעה לה, משההה בקול: «הל לכתאבה עגד?». והזה איהא יבהן שעה מלכותה.

Chagigah 13b:13 חגיגה י"ג ב"י"ג

תנא, רבי אמר משום אבא יוסי בן דוסאי: "אלף אלפין ישמשוניה" — מספר גדוד אחד, "ולגדודיו אין מספר". ורבי ירמיה בר אבא אמר: "אלף אלפין ישמשוניה", לנהר דינור, שנאמר: "נהר דינור נגד ונסק מן קדמוהי אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי קומון".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

מلاحظة كهوت

חגיגה יג, ב.

الفقرة 4

19 ג"פ קדוש . . המשכת קדושה עליונה מאא"ס ב"ה

יورد אור הاتورה (אור התורה) הזה המقطع, ויזכר מואע אחרى في تعاليم الحسيديوت تتناول قول «قدوس» ثلاث مرات.

ملاحظة كهوت

מובא באוה"ת נ"ך כך א ע' קסח ושם מצויין להמקומות בדא"ח שמובא שם בענין ג"פ קדוש.

20 הוי"ה צבאות ולהיות מכה"כ

«قدوس، قدوس، قدوس هو ה' צבאות: الأرض كلها ملأى مجده». يقرأها الأئتر ربي (أدمو"ר הזקן) على أنها إنزال القداسة إلى العالم.

Isaiah 6:3 ישעיהו ו':ג

וקרא זה אליה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כליהארץ כבודו:

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the L-RD of hosts; The whole earth is full of His glory

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

21 يتأمل كاتب المزمور مدهوشًا في الخليفة: «ما أكثر أعمالك يا ه'! صنعتها كلها بالحكمة: الأرض ملأى بمقتنياتك». وهذا يبين أن نور ه' يتلبس في العالم بواسطة الحكمة.

Psalms 104:24 תהילים כ"ד

מהרבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ הנהדר:

How manifold are Thy works, O L-RD! In wisdom hast Thou made them all; The earth is full of Thy creatures

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 קנה חכמה קנה בינה

«אقتن الحكمة، اقتن الفهم». يربط الأئتر ربي (أدمو"ר הזקן) كلمة «اقتن» (קנה, kneh) بكلمة «مقتنياتك» (קנינה, kinyanecha): فالمقتنيات التي تملأ الأرض هي الحكمة والفهم.

Proverbs 4:5 משלי ד':ה

קנה חכמה קנה בינה אליהשכח ואליהש מאמר ייפי:

Get wisdom, get understanding; Forget not, neither decline from the words of my mouth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23 כבוד בגימט' ל"ב

معجم قبالي، يُستشهد به لإثبات التكافؤ بين المجد والعدد اثنين وثلاثين.

ملاحظة كهوت

ראה מאו"א כ, ו.

الفقرة 5

24 הנשמה א"צ תיקון לעצמה

יورد תאניה תעלימ האריז"ל ל (האריז"ל) بأن النفس لا تحتاج إلى إصلاح ذاتها، ويوضح أنها تنزل لتهديب الجسد والنفس الحيوانية.

ملاحظة كهوت

ע"ח שער כו פ"א. הובא בתניא פרק לו. ראה לקו"ת תצא לד, ג.

25 כי הנשמה א"צ תיקון לעצמה

يَعْلَم الأريزال (האריז"ל) أن الروح نفسها لا تحتاج إلى إصلاح؛ فهي تهبط لإصلاح الجسد والنفس الحيوانية. ويبني الأئتر ربي (أدمو"ר הזקן) على ذلك.

Sefer Etz Chaim 26:2 עץ חיים כ"ו:ב

... והנה נר"ך כ"א יש לו צלם א' אשר מתלבש בתוכו וזה הצלם הוא המפסיק בין הכלים לבין העצמות האור וא"א שיתלבש הנפש או הרוח או הנשמה תוך הגוף אם לא ע"י צלם זה. ואמנם חלק הצלם הנשאר בסוד המקיף מבחוץ הוא הנקרא חשמ"ל שהוא גימטריא מלכו"ש והבן זה. וז"ס שאמרו בזוהר חדש ש"ה דנ"ח רזא הכא ליודעי מדין תנועי דאיהו שלימא דכלא אן אינון בב"נ אלא רזא דא בצלמינו דא איהו צולמא דב"נ מלגאו ומלבר לגאו סוכלתנו ומנדע וחכמה לבר ההוא צולמא דאזיל עלוי ומדברא ליה לב"נ בנשירא למהוי ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

26 מי לי בשמים ועמך לא חפצתי

«من لي في السماء؟ وسواك لا أشتهي شيئًا على الأرض». يصف هذا الإرادة الواحدة نحو ه' التي ينبغي للنفس الحيوانية بعد تحولها أن تبلغها.

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מי־לי בשמים ועמך לא־חפצתי בארץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كهوت

תהלים עג, כה.

الفقرة 6

27 שמע ישראל

«اسمع يا إسرائيل، اسم ه' (הוי' / שם הוי', Havayah) هو ه' لنا، והוי' / שם הוי' واحد». يقرأ الأئتر ربي (أدمو"ר הזקן) «اسمع» بمعنى «افهم»، ويشرح التأمل في وحدانية ه'.

Deuteronomy 6:4 דברים ו':ד

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 שמע לי הבנה

في أول maamar من تורה اور (تורה اور) يشرح الأئتر ربي (أدمو"ר הזקן) أن «Shema» تعني الفهم، ويقرؤها على أنها «shem ayin» (שמ עין, أي «اسم العين»): فالعين الكبيرة، وقيمتها العددية 70، تشير إلى الصفات السبع وهي لا تزال مندرجة في مصدرها، ولا ينزل إلا «اسم»، أي لمحة محضة، كما في «مبارك اسم ملكوته المجيد».

ملاحظة كهوت

נסמן לעיל א, א. לקמן לח, ב.

— אינו רשאי לקצור, לקצר — אינו רשאי להאריך. לקתום — אינו רשאי שלא לקתום, שלא לקתום — אינו רשאי לקתום.

MISHNAH IV In the morning [the reading of the Shema] is preceded by two benedictions and followed by one ; in the evening it is preceded by two and followed by two, one long and one short. Where [the Rabbis] order to say a long benediction, it is not permissible to say a short one ; [where they order] to say a short benediction, it is not permissible to say a long one. [Where they order] to "seal" a benediction, it is ... not permissible not to "seal" ; [where

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

34 ולאום מלאום יאמין

אָבֵר ה' רַפָּקָה (רַבָּקָה) אֲנִי בְּרַחֲמֵי שְׁעִיבִין, וְאֲנִי אֶחָדָם שִׁיכּוֹן אֲפוּי מִן הָאַחֵר, וְהַזֶּה יִבְיֵן אֲנִי הָעֵלָקָה בֵּינֵי הַנַּפְסִין עֵלָקָה צִרָא.

Genesis 25:23 בראשית כ"ה:כ"ג

וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבֶטְנְךָ וְשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֶּעֶיךָ יִפְרְדּוּ וְלֵאמֹר מְלָאִם יִאֲמָצוּ וְרֵב יַעֲבֹד צָעִיר:

And the L-RD said unto her: Two nations are in thy womb, And two peoples shall be separated from thy bowels; And the one people shall be stronger than the other people; And the elder shall serve the younger.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

בראשית כה, כג.

35 וכתוב ויאבק איש עמו . . . וכתוב ורב יעבוד צעיר

יִנְקַל אֲוֹר הַתּוֹרָה (אֲוֹר הַתּוֹרָה) הַזֶּה הַמִּקְטָע, וַיִּחְלַס, כִּמָּה תִּנְקַל הַחָשִׁיָּה, אִלּוּ אֲנִי מִצָּרָה הַנַּפְסִין הַחַיּוּנִיָּה וַתְּחַוִּילָהּ יוּדִיָּאן אִלּוּ אֲרִתְּעָא הָעֶשֶׂר הָאַתִּי, עַל מִתָּל «הַחֲסָן וְרַאכֵה».

מلاحظة كهوت

נִעְתָק בְּאוֹהֵי"ת בְּמִדְבַּר ע' מִגֹּמֵסִים שֵׁם: "וּמִבּוֹאֵר שֵׁם דְּמִבְחֵי" וַיִּאֲבֹק הַנִּי"ל שְׁנֵלָחַם עִם הַנִּי"ב וּמִהִפְכּוֹ מִזֶּה נַעֲשֶׂה הַעֲלִי' לַעֲלִי' כַּעֲנִין סוֹס וְרוֹכֵבוֹ".

36 ויאבק איש עמו

יִצָּרַע יַעֲקֹב (יַעֲקֹב) רַגְלָא חֲתִי הַפְּגֵר. וַיִּפְסֵר הָאַתֵּר רִבֵּה «הַפְּגֵר» בְּאַנֵּה הַזֶּמֶן הָאַתִּי: פֶּחֶן זֶלֶק הַחֵינִ, תִּכּוֹן חֲדָמָה ה' מַעֲרָקָה.

Genesis 32:25 בראשית ל"ב:כ"ה

וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיִּאֲבֹק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר:

And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him until the breaking of the day

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

בראשית לב, כה.

الفقرة 8

37 ורב יעבוד צעיר

אָבֵרֶת רַפָּקָה (רַבָּקָה) בָּאֵן «הַאֲכִיבִי סִיחֵדִם הָאַשְׁמֵר» מִן הַתּוֹאֲמִין בְּרַחֲמֵהּ, אִי אִין עִיסוֹ (עִשּׂוֹ) יִחְדָּם יַעֲקֹב (יַעֲקֹב). וַיִּקְרָא הָאַתֵּר רִבֵּי (אֲדַמּוּ"ר הַזֶּקֶן)

29

יִקּוֹל ה' עַל לְסָן מִלַּחֲכִי (מִלַּחֲכִי): «לֹאֲנִי אֲנִי, הוּא' / שֵׁם הוּא', לֹא אֲתִּיבֵר». וְהַזֶּה יִבְיֵן אֲנִי ה' הוּא נִפְשֵׁה בַּעַד הַחֲלֻק כִּמָּה כָּאן קִבְּלֵה.

Malachi 3:6 מלאכי ג':ו'

כִּי אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי־יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם:

For I the L-RD change not; and ye, O sons of Jacob, are not consumed

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

الفقرة 7

30 ואהבת בכל לבבך

«אֲחִיבֵּי אִשְׁמֵ ה' (הוּא' / שֵׁם הוּא', Havayah), ה' בְּכָל לִבִּי». הַזֶּה הוּא הַחֶדֶף הַזֶּה יִקּוֹד אִלָּיֶה הַתְּאֻמִּל בִּי תִלְאוֹת שִׁמְעָה (Shema).

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

31 בכל לבבך בשני יצריך

תִּקְרָא הַמִּשְׁנָה (מִשְׁנָה) עֵבָרָה «בְּכָל לִבִּי» (לִבְבְּךָ, levavcha, מִעַ בֵּא מִצָּעָפָה) בְּמַעֲנִי «בְּכָלֵנָא נִזְעִיתִי», נִזְעָה הַחֵיבִר וְנִזְעָה הַשֶּׁר. וַיִּשְׁתַּעַל הָאַתֵּר רִבֵּה (אֲדַמּוּ"ר הַזֶּקֶן) זֶלֶק לְתַחְוִיל הַנַּפְסִין הַחַיּוּנִיָּה (נִפְשָׁה הַבְּהֵמִית, nefesh habahamis).

Berakhot 54a:6 ברכות נ"ד א:ו'

חַיִּיב אָדָם לְהִרְדֵּי עַל הַרְעָה קִשָּׁם שֶׁמִּבְּרָךְ עַל הַטּוֹבָה, שְׁנִיִּמְרָה: "וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וְגו'". "בְּכָל לִבְּךָ" — בְּשְׁנֵי יִצְרֶיךָ, בְּיָצֵר טוֹב וּבְיָצֵר הָרָע. "וּבְכָל נַפְשְׁךָ" — אִפְּסִילוֹ הוּא נִטִּיל אֶת נַפְשְׁךָ. "וּבְכָל מְאֹדְךָ" — בְּכָל מִמּוֹנְךָ. דָּבָר אַחֵר: "בְּכָל מְאֹדְךָ" — בְּכָל מַדָּה וּמַדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָהּ הוּא מוֹדֵה לוֹ.

A man is in duty bound to utter a benediction for the bad even as he utters one for the good ; as it is said, "And thou shalt love the L-rd thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might" (Deut. vi. 5) — "with all thy heart," i.e. with thy two impulses, with the good and the evil impulse ; "with all thy soul," i.e. even if He take thy soul; ... "with all thy might," i.e. with all thy wealth. Another

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

32 אך קודם ק"ש תקנו חכמים

יִשְׁרַח הָאַתֵּר רִבֵּי הֵנָּה אֲנִי הַבְּרָכָה הַתִּי תִּסְבֵּק שִׁמְעָה שִׁנְתָּ לִּי יִתְאֻמֵּל הָמֵרֵה כִּיפִי אֲנִי חַיִּית, וְהִי אֲשֵׁל רִבְּעָה הַנַּפְסִין הַחַיּוּנִיָּה, תִּכּוֹן בִּי חָל אִבְטָל הַזֹּאת (בִּיטוּל, bittul) אִמָּם ה'. תִּם יִשְׁרַח זֶלֶק הָחֵב עַל הַנַּפְסִין הַחַיּוּנִיָּה וַיִּיבְצֶהָ אִלּוּ אֲתַבָּע אֲשֻׁלָּהּ.

מلاحظة كهوت

ראה לקו"ת תצא לד, ד.

33 תקנו חכמים שתיים לפנייה

תִּקְרָר הַמִּשְׁנָה אֲנִי הָמֵרֵה יִקּוֹל בִּי הַבָּחַר בְּרִכְתִּין קִיבִל תִּלְאוֹת שִׁמְעָה, וּבִרְכָה וַחֲדָה בַּעֲדָהּ. וַיִּשְׁרַח הָאַתֵּר רִבֵּה לִמָּאָז תִּלְזַּם הַזֶּה הַבְּרָכָה לֵאמֹר שִׁמְעָה.

Berakhot 11a:24-25 ברכות י"א א:כ"ד-כ"ה

מִתְנִי' בְּשִׁחַר מִבְּרַךְ שְׁתִּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ. וּבְעֶרְב מִבְּרַךְ שְׁתִּים לְפָנֶיהָ וְשְׁתִּים לְאַחֲרֶיהָ. אַחַת אֲרוּכָה וְאַחַת קְצָרָה. מְקוֹם שֶׁאֲמָרוּ לְהַאֲרִיךְ

A Psalm of the sons of Korah; a Song. His foundation is in the holy mountains.
Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 פני ארי' פני שור

לכאננת החי' (חיות, Chayos) פי מרכ'ת חזק'אל וכו'ת א'סאן וא'סד ו'תור ו'נסר. ו'תג'דר נפש הבהמית פי הא'סד ו'אל'תור.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א'י'

ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אלהימיו לארבעתם ופני שור מהשמאול לארבעתם ופני נשר לארבעתם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle.

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 ומוזה יבא לקיום הק"ש

יכר ליקוטי תורא זה המ'ק'ע'ת' ת'ק'ר'י'א' מ'ל'מ'ת' ק'ל'מ'ת' ו'י'ח'י'ל' א'ל'י' זה' המ'ק'ל'ת' (מאמר, maamar). ו'י'צ'י'ף' א'ן' הנ'פ'ס' ה'א'ל'ה'י'ת' ת'ר'ק'י' ב'ז'ל' א'י'צ'א', מ'ל'מ'ל'א' «ת'ח'מ'ל' ה'א'נ'נ'ת' ה'ח'י'ת' ה'מ'ק'ד'ס'ת' (חיות הקדש) ה'ע'ר'ש'».

מ'ל'א'ח'צ'ת' כ'י'ה'ו'ת'

ר'א'ה' ל'ק'ו'י'ת' ו'י'ק'ר'א' ב', ב'. ד'י'ה' ו'י'ל'ך' ת'ר'ס'י'ו'.

الفقرة 10

45 סוס ורכבו רמה בים

«الفرس وراكبه ألقاهما في البحر». يستخدم الأتر ربه (אדמו"ר הזקן) هذا الزوج لتصوير النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) وهي تحمل النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis).

Exodus 15:1 שמות ט"ו:א'

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשריה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:

Then sang Moses and the children of Israel this song unto the L-RD, and spoke, saying: I will sing unto the L-RD, for He is highly exalted; The horse and his rider hath He thrown into the sea.

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מ'ל'א'ח'צ'ת' כ'י'ה'ו'ת'

ש'מ'ו'ת' ט'ו', א'.

الفقرة 11

46 ביתר שאת וביתר עז

حين بارك يعقوب (יעקב) أبناءه، وصف رأوبين بأنه «أعلى منزلة وأشد قوة». ويستخدم الأتر ربيبي (אדמו"ר הזקן) هذه العبارة للدلالة على القوة الإضافية التي تكتسبها النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) حين ترفع.

Genesis 49:3 בראשית מ"ט:ג'

ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז:

Reuben, thou art my first-born, My might, and the first-fruits of my strength; The excellency of dignity, and the excellency of power.

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ذلك على أنه النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis), بأصلها الأعلى, تخدم النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis).

Genesis 25:23 בראשית כ"ה:כ"ג

ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר:

And the L-RD said unto her: Two nations are in thy womb, And two peoples shall be separated from thy bowels; And the one people shall be stronger than the other people; And the elder shall serve the younger.

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

38 לפני מלך מלך

«هؤلاء هم الملوك الذين ملكوا في أرض أدوم قبل أن يملك أي ملك على بني إسرائيل». في الكابالا، هؤلاء الملوك هم عالم توهו (Tohu [الفوضى]) الذي تحطمت أوعيته.

Genesis 36:31 בראשית ל"ו:ל"א

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך-מלך לבני ישראל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel.

Miqrā according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39 מאיגרא רמא

تصف عبارة التلمود «من سطح عال إلى حفرة عميقة» سقوطًا عظيمًا. والمقصود هنا سقوط الأصل الأعلى للنفس الحيوانية (נפש הבהמית).

Chagigah 5b:16-17 חגיגה ה' ב:ט"ז-י"ז

רבי יהודה זקית ספר קרינות וקא קרי בגייה, כי משא להאי פסוקא "השליך משמים ארץ" — נפל מן ידיה, אמר: מאיגרא רם לבירא עמיקתא. רבי ורבי חייא הוו שקלי ואזלי באורחא, כי משו לההוא מתא, אמרי: איכא צורקא מרבנן הקא? נזיל וניקביל אפיה. אמרי: איכא צורקא מרבנן הקא, ומאור עיניו הוא. אמר לקה רבי חייא לרבי: תיב את, לא תזקיל בנשיאותך. איזיל אגא ואקביל אפיה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

40 ואין הדינין נמתקין אלא בשרשן

يورد تنيا مبدأ أنَّ الأحكام لا تحلّ إلا في أصلها: ففي بعض الأحيان ينبغي إثارة الشدائد المقدسة (גבורות, Gevuros) لتليين الأحكام, أي النفس الحيوانية, كما في القول: «ينبغي للإنسان دائمًا أن يستثير النزعة الصالحة».

מ'ל'א'ח'צ'ת' כ'י'ה'ו'ת'

ר'א'ה' פ'ע'י'ח' ש'ע'ר' ה'ש'ו'פ'ר' פ'א'. ש'ע'ר' י'ו'ה'כ'פ' פ'א'. ל'ק'ו'י'ת' ל'ה'א'ר'י'ז'ל' ו'י'ש'ב'. ת'נ'י'א' ר'י'ש' פ'ל'י'א'.

الفقرة 9

41 תחת ממשלת הנה"א

الإحالة المرجعية من كيهوت لهذه الكلمات (حاشيتها أدناه).

מ'ל'א'ח'צ'ת' כ'י'ה'ו'ת'

ר'א'ה' ל'ק'ו'י'ת' פ'י' ר'א'ה' ל', א'.

42 ויסודתה בהררי קדש

«أساسه في الجبال المقدسة». وهو يصف الجذر المقدس للنفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis).

Psalms 87:1 תהילים פ"ז:א'

לבני-ישראל מזמור שיר יסודתו בהררי-קדש:

47 לפני מלך מלך

الملوك الذين حكموا «قبل أن يحكم أي ملك» هم، في القَبالة، ملوك عالم الفوضى (תוהו, Tohu). وهناك جذر النفس الحيوانية.

Genesis 36:31 בראשית ל"ו:כ"א

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך-מלך לפני ישראל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

48 ורב יעבד

«الأكبر يخدم الأصغر». فالنفس الحيوانية ذات الجذر الأعلى تخدم النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis).

Genesis 25:23 בראשית כ"ה:כ"ג

ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו וילאם לאומי ורב יעבד צעיר:

And the L-RD said unto her: Two nations are in thy womb, And two peoples shall be separated from thy bowels; And the one people shall be stronger than the other people; And the elder shall serve the younger

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

12

49 בתי"ג . . בגימ' כתר

يُستشهد Shelah لايتيات التكافؤ بين الوصايا الـ620 والتاج (כתר).

מلاحظة כהוט

ראה שלי"ה יתרו שט"ז, א. מא"א ת, נו. מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א ע' שלח ובמ"מ שם.

13

50 והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך

«وتكون هذه الكلمات التي أنا أوصيك بها اليوم على قلبك». يقرأ الألتز רבי (אדמו"ר הזקן) كلمة «أنا» (אנכי, Anochi) على أنها المصدر الذي تُستمد منه التوراة.

Deuteronomy 6:6 דברים ו':ו'

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום עלי-לבבך:

And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

51 היושבת בגנים

«يا ساكنة الحدائق، الأصحاب ينصتون إلى صوتك». ويُطبَّق ذلك على التوراة التي تُدرس في جنة عدن، والتي تسمעה الملائكة.

Song of Songs 8:13 שיר השירים ח':י"ג

היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני:

Thou that dwellest in the gardens, The companions hearken for thy voice: 'Cause me to hear it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة כהוט

שה"ש ח, יג. ראה סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקפח.

52 ארז"ל על יש מהחכמים . . כבמזמושי חתן וכלה

يروى التلمود أنه حين كان الحكماء يفسرون شأن المركبة، اجتمعت الملائكة المكلفة بالخدمة، كما يجتمع الناس للاحتجاج بالعريس والعروس. وهذا يبين أن الملائكة يتلقون من التوراة التي تُدرس في هذا العالم.

Chagigah 14b:5 חגיגה י"ד ב:ה'

וכשנאמרו הדברים לפני רבי יהושע, הנה הוא ורבי יוסי הפתו מהלכים בדרך. אמרו: אף אנו נדרוש במעשה מרובה. פתח רבי יהושע ודרש. ואותו היום תקופת תמוז הנה. נתקשרו שמים בעבים ונראה קשת בענן, והיו מלאכי השרת מתקבצין ובאין לשמוע, כבני אדם שמתקבצין ובאין לראות במזמושי חתן וכלה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

מلاحظة כהוט

חגיגה יד, ב.

14

53 ונמצא שהשפעת המלאכים . . בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה

يقتبس ليكوتي تورا هذه الجملة، ويقول إنها تشرح صعود الملائكة وهبوطهم على سُلَّم يعقوب: فهما نوعا السير الموصوفان هنا.

מلاحظة כהוט

בלקו"ת האזינו עה, א מציין לכאן.

54 ונתתי לך מהלכים

«سأعطيك مسالك بين هؤلاء الواقفين». تُفسَّر الآية هنا بأنها تشير إلى الحركتين اللتين يأتي بهما إسرائيل إلى الملائكة.

Zechariah 3:7 זכריה ג':ז'

כה-אמר ה' צבאות אם-בדרכי תלך ואם את-משמתי תשמר וגם-אתה תדין את-ביתי וגם תשמר את-הצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה:

Thus saith the L-RD of hosts: If thou wilt walk in My ways,' and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My house, and wilt also keep My courts, then I will give thee free access among these that stand by

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55 ב' מיני הילוך

يُشرح هناك نوعا السير على أنهما انكشاف النور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin) داخل النور الذي يملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) — من الأعلى إلى الأسفل — وصعود النور الذي يملأ العوالم إلى النور المحيط بجميع العوالم — من الأسفل إلى الأعلى. ويضرب لذلك مثل شخصين، أحدهما في الأعلى والآخر في الأسفل، يستطيعان التقارب إما بأن ينزل الأعلى أو بأن يصعد الأدنى.

מلاحظة כהוט

ראה לקו"ת ראה כז, ד.

56 פ' בפנימיות העומדים

بحث موازٍ في معنى «بين» أي «في البعد الباطني» للقائمين.

מلاحظة כהוט

ראה אזה"ת פ' נשא ע' רמא.

57 כל ארחות ה' חסד ואמת

תקטבס الكلمات هنا من Psalms 25:10; ويُعرض المقطع أدناه.

Psalms 25:10 תהילים כ"ה:י'

כל־ארחות ה' חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו:

All the paths of the L-RD are mercy and truth Unto such as
keep His covenant and His testimonies

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

תהלים כה, י'.

58 כל האומר אין לי אלא תורה

תקטבס الكلمات هنا من Yevamot 109b:4-5; ويُعرض المقطع أدناه.

Yevamot 109b:4-5 יבמות ק"ט ב:ד'-ה'

ערכי שלציון — דעבדי שלוף דוי. תוקע עצמו לדבר הלכה — דתניא,
רבי יוסי אומר: כל האומר אין לו תורה — אין לו תורה. פשיטא! אלא:
כל האומר אין לו אלא תורה — אין לו אלא תורה. הא נמי פשיטא!
אלא דאפילו תורה אין לו. מאי טעמא? אמר רב פפא, אמר קרא:
"ולמדתם ועשייתם" — כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה, כל שאינו
בעשיה אינו בלמידה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

מلاحظة كهوت

יבמות קט, ב. בסמן לעיל ז, א.

59 ונהר די נור

תקטבס الكلمات هنا من Daniel 7:10; ويُعرض المقطع أدناه.

Daniel 7:10 דניאל ז:י'

נהר דיינור נגד ונפק מן־קדמוהי אלה אלפין ישמשונה ורבו רבבו
קדמוהי וקומוו דיןא ותב וספרין פתיחו:

A fiery stream issued And came forth from before him; thou-
sand thousands ministered unto him, And ten thousand
times ten thousand stood before him; The judgment was set,
And the books were opened

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

דניאל ז, י'. ראה ביאורה"ז לכ"ק הצ"צ ע' טו ואילך. סה"מ תרס"ו ע' טו.

15 الفقرة

60 הברית התיכון מברית מן הקצה אל הקצה

«والعارضة الوسطى في وسط الألواح تمتد من طرف إلى طرف». ويُطَبَّق
ذلك على يعقوب (يعקב)، الذي يوحد بين الطرفين.

Exodus 26:28 שמות כ"ו:כ"ח

והברית התיכון בתוך הקרשים מברית מן־הקצה אל־הקצה:

and the middle bar in the midst of the boards, which shall
pass through from end to end

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16 الفقرة

61 וזהו אם בדרכי תלך

«إن سرتهم في طريقي». يفسر الأتتر ربي (אדמו"ר הזקן) «الطرق» بأنها

التوراة والوصايا (מצוות, mitzvot).

Zechariah 3:7 זכריה ג:ז'

כה־אמר ה' צבאות אם־בדרכי תלך ואם את־משמרי תשמר וגם־אתה
תדין את־ביתי וגם תשמר את־חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים
האלה:

Thus saith the L-RD of hosts: If thou wilt walk in My ways,
and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My
house, and wilt also keep My courts, then I will give thee free
access among these that stand by

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62 וכל התורה והמצות נקי דרך

تشير حاشية كهوت هنا إلى أن التوراة والوصايا تُسمَّيان «طريقًا».

Zohar I, 175b זח"א קעה, ב

ملاحظة كهوت

ראה זח"א קעה, ב.

17 الفقرة

63 כל ארחות ה'

ينشد داود: «كل مسالك اسم ه' (הוי' / שם הוי', Havayah) إحسان وحق
للذين يحفظون عهده». ويُفهم «المسالك» هنا على أنها الطرق التي يجري
فيها الفيض الإلهي.

Psalms 25:10 תהילים כ"ה:י'

כל־ארחות ה' חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו:

All the paths of the L-RD are mercy and truth Unto such as
keep His covenant and His testimonies

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

תהלים כה, י'.

64 כל האומר אין לי אלא תורה

«من يقول: ليس لي إلا التوراة، فليس لديه حتى التوراة». ويتضح هنا أن
تنزيل الفيض بواسطة التوراة يحتاج أولاً إلى صعود من الأسفل.

Yevamot 109b:4-5 יבמות ק"ט ב:ד'-ה'

ערכי שלציון — דעבדי שלוף דוי. תוקע עצמו לדבר הלכה — דתניא,
רבי יוסי אומר: כל האומר אין לו תורה — אין לו תורה. פשיטא! אלא:
כל האומר אין לו אלא תורה — אין לו אלא תורה. הא נמי פשיטא!
אלא דאפילו תורה אין לו. מאי טעמא? אמר רב פפא, אמר קרא:
"ולמדתם ועשייתם" — כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה, כל שאינו
בעשיה אינו בלמידה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

מلاحظة كهوت

יבמות קט, ב.

الفقرة 18

65 וגם אתה תדין את ביתי

«وَأَنْتَ أَيْضًا تَحْكُم بَيْتِي وَتَحْرُسُ أَرْوَاقِي». يفسّر الألتר ריב"י (אדמו"ר הזקן) «תחכם» بمعنى فرض النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) حكمًا حازمًا.

Zechariah 3:7 זכריה ג' ז'

כה"אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך ואם את"משמרת תשמר וגם את"ה תדין את"ביתי וגם תשמר את"הצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה:

Thus saith the L-RD of hosts: If thou wilt walk in My ways, and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My house, and wilt also keep My courts, then I will give thee free access among these that stand by

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

זכריה ג' ז'. לקמן צד, ג מציין לכאן: בהפסטה דחנוכה ע"פ תשמור את חצרי בע"א. לקו"ת תצא לו, א.

66 דינא דמלכותא דינא

«قانون المملكة قانون». يُستشهد بهذه العبارة للدلالة على أن «تחכם» تعني فرض حكم ملزم.

Gittin 10b:12-14 גיטין י' ב:י"ב-י"ד

אלא מתנה, במאי קא קני — לאו בהאי שטר? והאי שטרך חספא בעלמא הוא! אמר שמואל: דינא דמלכותא — דינא. ואיבעית אימא, תני "חזון מלכותי נשים". רבי שמעון אומר: אף אלו, כשירין כו': וקא לאו בני קרייתות ניהו?

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

מلاحظة كهوت

גיטין י' ב. ועוד.

67 בדברים לא יוסר עבד

«لَا يُؤَدَّب الْعَبْدُ بِالْكَلَامِ». يطبق الألتר ריב"י العبارة على نפש הבהמית, التي تحتاج إلى ما هو أكثر من الإقناع.

Proverbs 29:19 משלי כ"ט:י"ט

בדברים לא יוסר עבד מייבין ואין מענה:

A servant will not be corrected by words; For though he understand, there will be no response

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

משלי כט, יט.

68 וצריך להכותה בשבט

مقالة لاحقة تناقش ضرورة ضرب نפש הבהמית.

ملاحظة كهوت

ראה סדי"ה ואתה הרם — בהמשך והחרים תרל"א. וככה תרל"ז פק"ט, פק"ח. ד"ה לא יצא האיש לא בסירה כ"ק אדמו"ר מהר"ש (ברוקלין, תשט"ז).

69 לעולם ירגיז

«ينبغي للإنسان دائمًا أن يستنهض الميل الصالح لمواجهة الميل الشرير».

وهذا يبين ضرورة مقاتلة نפש הבהמית بنشاط.

Berakhot 5a:2 ברכות ה' א:ב'

אמר רבי לוי בר חמא, אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר: "רגזו ואל תקטאו" אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יעסוק בתורה, שנאמר: "אמרו בלבבכם". אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יקרא קריאת שמע, שנאמר: "על משכבכם". אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יזכור לו יום המיתה, שנאמר: "ודמו סלה".

R. Levi b. Hama said in the name of R. Simeon b. Lakish: A man should always oppose [yargiz] the good impulse to the evil impulse ; as it is said : "Tremble [rigzu] and sin not" (ibid. iv. 5). If he conquer it, well and good ; but if not, let him occupy himself with Torah ; as it is said, "Commune with your own heart" (ibid.). Should this gain him the victory, well ... and good; but if not, let him read the Shema' ; as it is said

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

Zohar I, 202a זח"א רב, א

Zohar III, 113b זח"א רב, א. זח"א ק"ג, ב

ملاحظة كهوت

ברכות ה', א. זח"א רב, א. זח"א ק"ג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר השיחות תש"ז ע' 59.

70 ועוד זאת . . זיעתן של חיות

مناقشة موازية لهذا المقطع, من «وزيادة على ذلك» إلى عرق حיות.

ملاحظة كهوت

ע' באוה"ת פ' שופטים ע' תתכא.

الفقرة 19

71 ונהר די נור כו' שהוא מזיעתן של חיות

«نهر من نار خرج وانثق من أمامه». يشرح الألتר ריב"י (אדמו"ר הזקן) أن أصله عرق الكائنات السماوية الحية (חיות, Chayos).

Daniel 7:10 דניאל ז':י'

נהר דייגור נגד ונפק מו"קדמוהי אלה אלפין ישמשונה ורבו רבון קדמוהי קומון דינא יתב וספרין פתיחו:

A fiery stream issued And came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, And ten thousand times ten thousand stood before him; The judgment was set, And the books were opened

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Chagigah 13b:14 חגיגה י"ג ב:י"ד

מהיכן נפיק? מזיעתן של חיות. ולהיכן שפיד? אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב: על ראש רשעים בגיהנם, שנאמר: "הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים וחול". ורב אבהו בר יעקב אמר: על אשר קומטו, שנאמר: "אשר קומטו ולא עת נהר יוצק בסודם". תנא, אמר רבי שמעון הקסיד: אלו תשע מאות ושבעים וארבע דורות שקומטו להיבדאות

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Bereshit Rabbah 78:1 בראשית רבה ע"ח:א'

... אמר: מן הן דאיתברין. אמר לו: ומן אן הן איתברין? אמר לו: מן נהר דיגור. אמר לו: ומה עסק דנהר דיגור? אמר לו: כהדין ירדנא, דלא פסיק לא ביממא ולא בליליא. אמר לו: ומן אן הוא אתי? אמר לו: מן

Trust ye not in lying words, saying: 'The temple of the L-RD, the temple of the L-RD, the temple of the L-RD, are these'
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
מلاحظة كيهوت
ירמיה' ז, ד.

76 ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר

«أقيموا لي مقدسًا، وأسكن في داخلهم». وثفهم صيغة الجمع في عبارة
«في داخلهم» على أن ه' يسكن في كل شخص.

Exodus 25:8 שמות כ"ה:ח

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

And let them make Me a sanctuary, that I may dwell among them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

שמות כה, ח. כן הובא בלוק'ת ר"פ נשא ועוד בכ"מ. ע' בראשית חכמה
שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו. ובשלי"ה שער האותיות אות ל. מסכת
תענית רד"ה מענין העבודה. פ' תרומה חלק תו"א שכה, ב. שכו, ב ועוד.
(לקו"ש ח"ג ע' 906).

77 שושבינא דמטרוניתא

هناك يُعد هارون (אהרן), «وصيف الملكة»، واحدًا من الرعاة السبعة الذين
يوصلون الألوهية إلى جماعة إسرائيل، لكي يتقدوا بنور الحب ويتمسكوا
بعبارة «تحب» على الحقيقة.

מلاحظة كيهوت

ראה לקמן לב, ב.

78 בהעלותך את הנרות

«حين توقد السرج». وإيقاد السرج هو خدمة رئيس الكهنة بصفته مرافقًا
للملكة في العرس.

Numbers 8:2 במדבר ח':ב

דבר אליהם ואמרתי אליהם בהעלותך את הנרות אל-מול פני המנורה
יאירו נשבעת הנרות:

Speak unto Aaron, and say unto him: When thou lightest the
lamps, the seven lamps shall give light in front of the
'candlestick.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

79 תשמור את חצרי

«واحرسوا أفنيتي أيضًا». وثفهم الأفنية على أنها النفس الحيوانية (נפש
הבהמית, nefesh habahamis).

Zechariah 3:7 זכריה ג':ד

כה-אמר ה' צבאות אם-בדרכי תלך ואם את-משמרת תשמור וגם-אתה
תדין את-ביתי וגם תשמור את-חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמזים
האלה:

Thus saith the L-RD of hosts: If thou wilt walk in My ways,
and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My
house, and wilt also keep My courts, then I will give thee free
access among these that stand by.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

זיעתהון דחיתא, דאינון מזיעין מן טעינון כורסיא דהקדוש ברוך הוא.
אמר לו: סונקתדרון שלו, והא הדין ירדנא מהלך ביממא, ולית הוא
מהלך בליליא. אמר: נטר הוינא בבית פעור, כמה דהוה מהלך ביממא,
מהלך בליליא. ר' מאיר ור' יהודה ור' שמעון, ר' מאיר אומר: מי גדול
השומר או הנשמר? מן ...

He said: Release me, as dawn has broken. He said: I will not
release you unless you bless me" (Genesis 32:27). "He said:
Release me, as dawn has broken" – it is written: "New each
morning, great is Your faithfulness" (Lamentations 3:23) –
Rabbi Shimon bar Abba said: From the fact that you renew
us each and every morning we know that You have great
faithfulness to revive the dead for us. Rabbi Alexandri said:
From the fact that you renew us in the morning of the king-
doms, we know

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022
(CC-BY)

מلاحظة كيهوت

דניאל ז, י. חגיגה יג, ב. ב"ר פנ"ח, א. ובכ"מ. וראה לקמן לא, א.

72 על ראש רשעים יחול

يحدّر إرميا الأنبياء الكذبة: «عاصفة من اسم ه' (הוי') / שם הוי',
(Havayah) ... ستهوي على رأس الشرير». ويصف ذلك هبوط نهر النار
بوصفه عقابًا.

Jeremiah 23:19 ירמיהו כ"ג:י"ט

הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול:

Behold, a storm of the L-RD is gone forth in fury, Yea, a
whirling storm; It shall whirl upon the head of the wicked

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

ירמיה' כג, יט. ל, כג. ראה לקו"ת במדבר יא, ב.

73 על ראש רשעים יחול

وترد الكلمات نفسها مرة أخرى في إرميا، في وصف العاصفة التي تقع على
الأشجار.

Jeremiah 30:23 ירמיהו ל':כ"ג

הנה סערת ה' חמה יצאה סער מתגורר על ראש רשעים יחול:

Behold, a storm of the L-RD is gone forth in fury, A sweeping
storm; it shall whirl upon the head of the wicked

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

74 מאימת כסא ומגודל הפחד

بحث موازٍ في رهبة الملائكة أمام العرش.

ملاحظة كيهوت

ראה גם סה"מ אתהלך ע' לה.

الفقرة 20

75 כי היכל ה' המה

يؤبّخ إرميا الذين يتكلمون على مبنى الهيكل، قائلاً: «هيكل اسم ه' (הוי') /
שם הוי', (Havayah) هم هؤلاء»؛ ويفهم الأئتر ربيبي (אדמו"ר זקן) كلمة
«هم» على أنها تشير إلى بني إسرائيل أنفسهم، إذ إن النفس الإلهية (נפש
האלקית, nefesh elokis) هي هيكل ה'.

Jeremiah 7:4 ירמיהו ז':ד

אלי-תבטחו לכם אלי-דברי השקר לאמר היכל ה' היכל ה' הימה:

80 ונתתי לך מהלכים

يُقرأ الوعد بـ«الخروج» هنا بوصفه تحققه الكامل في الزمن الآتي.

Zechariah 3:7 זכריה ג':ז

כֹּה־אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱמִיּוֹדָרְכִי תֵלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמָרְתִּי תִשְׁמָר וְגַם־אֶתֶּה תִּדְרֹן אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמָר אֶת־חֲצָרִי וְנָתַתִּי לְךָ מִהֲלָכִים בֵּין הָעַמִּידִים הָאֵלֶּה:

Thus saith the L-RD of hosts: If thou wilt walk in My ways,' and if thou wilt keep My charge, and wilt also judge My house, and wilt also keep My courts, then I will give thee free .access among these that stand by

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

81 אבל לעי"ל כשיתגלה

يقتبس ليكوتي تורה (לקוטי תורה) هذا السطر ويستند إليه في شرح ببساح (פסח, Pesach) وشافوعوس (שבועות, Shavuot): فبيساح هو «الركض» من أسفل إلى أعلى، وشافوعوس هي «العودة»، أي إعطاء التوراة من أعلى إلى أسفل.

ملاحظة كهوت

ראה לקו"ת אמור לה, ב.

82 כחשכה כאורה

«الظلام كالنور». يصف ذلك الزمن الآتي، حين يزيل النور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin) الفرق بين ما فوق وما دون.

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גַּם־חֹשֶׁךְ לֹא־יִחְשֶׁד מִמֶּךָ וְלִיְלָה כִּיּוֹם יֹאִיר כְּחֹשֶׁכָה כְּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night .shineth as the day; The darkness is even as the light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

83 שיהי גם השוב בחי' הליכה כמו הרצוא כו'

تقول الحاشية إن هذه الكلمات أُضيفت بخط يد تسييمح تسيدك (הצמח צדק) في النسخة المطبوعة هناك.

ملاحظة كهوت

ת"י אלו גוספו בסה"מ תקע"א ע"ט בגוכתי"ק הצ"צ.

84 ואח"כ הנס ביום מנוחה

في ذو، يسأل الأكثر ربي (أدمو"ר הזקן) لماذا يحلّ ببساح في يوم المعجزة، بينما تحلّ حانوكا وبوريم في يوم الراحة، ويحيل إلى هذا מאמר (maamar)، ويجيب بالاستناد إلى الأنوار التي تملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) وتحيط بها (סובב כל עלמין).

Shabbat 21b שבת כ"א ב

ملاحظة كهوت

ראה לקו"ת פ' צו טז, א. אמור לה, ב. וראה גם בשו"ת ש"פ וישב תשמ"ו ותשמ"ט. וראה שם בהערה 3 ושם כ' שכן דעת המאירי שבת כא, ב. וכ"ה בסה"מ תקס"ג ע' נז. שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ג. סהמ"צ מצות נר חנוכה (עא, א), ועוד.

حول هذه الطبعة

.the notes, our explanations, the English translation, This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) عبر سفاريا: (Public Domain); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Sefer Etz Chaim (Public Domain); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

الترجمة العربية والشروح: أُعدت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرّس مآماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas) likuteitorah.com/about/the-chassidishe- (Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: /parsha

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من 5/vayeishev/torah-ohr/ar/likuteitorah.com/

إهداء تكريماً لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق